

GRAFIKAI SZEMLE

HAVI FOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

Könyvnyomdák Budapesten.

- I. kerület (Vár).
- M. kir. Államnyomda**
Nándor-tér 1.
- M. kir. tud. Egyetemi ny.**
Iskola-tér 3.
- II. kerület (Viziváros).
- Ádám Herman**
Krisztina-körút 85.
- Bagó M. és Fia**
Ponty-utca 4.
- Goldberger Ignác**
Fő-utca 23.
- Heisler Jaroslav**
Várkert-rakpart 1.
- Keller Dániel**
Attila-utca 63.
- Müller K. (Münster K.)**
Albrecht-út 3—5.
- Wesselényi Géza**
Zsigmond-utca 11.
- III. kerület (Ó-Buda).
- Bartalits Imre**
Remete-hegy.
- Bichler I.**
Kiskorona-utca 15.
- Wimmer Márton**
Szerfőző-utca 10.
- IV. kerület (Belváros).
- Barcza József**
Váci-utca 66.
- Belvárosi könyvnyomda**
Váci-utca 79.
- Buschmann Ferencz**
Koronaherczeg-utca 8.
- Franklin-Társulat magy. irod. int. és könyvny.**
Egyetem-utca 4. és Vármegeye-utca 11—13.
- Goszler Gyula**
Aranykéz-utca 1.
- Hunyadi Mátyás, irod. és könyvnyomda-intézet**
Zöldfa-utca 43.
- Langer Ede és Fia**
Zsibárus-utca 1.
- M. kir. posta- és távirde-igazgatóság könyvny.**
Főposta-épület.
- Mercur kő- és könyvny.**
Királyi Pál-utca 9.
- Nagy Sándor**
Papnövelde-utca 8.
- Id. Poldini Ede és Társa**
Irányi-utca 1.
- Quittner József**
Károly-körút, központi városház.
- Róth József**
Ujvilág-utca 6.
- Singer Lipót**
Károly-körút 24.
- Sűz Dévid**
Fővám-tér 5.
- Székesfővárosi házi ny.**
Központi városház.
- Ullmann József**
Régi posta-utca 4.
- Várna! Fülöp**
Régi posta-utca 3.
- Victoria-nyomda**
Váci-utca 37.
- Wodianer F. és Fial**
Sarkantyús-utca 3.
- V. kerület (Lipótváros).
- Bendiner A.**
Arany János-utca 18.
- Berkovits János**
Hold-utca 27.
- Budapesti helyi érdekű vasút nyomdája**
Lipót-körút 22.
- Czettel és Deutsch**
Bálvány-utca 12.
- Hamburger és Birkholz**
Csáky-utca 13.
- Hermes könyvnyomdai részv.-társ.**
Báró Atzél-utca 2.
- Hungária-könyvnyomda és kiadó-üzlet**
Váci-körút 34.
- Juhász és Haas**
Tükkör-utca 5.
- Kálmán M. és Társa**
Vadász-utca 32.
- Kanitz C. és Fial**
Vadász-utca 26.
- Károlyi György**
Kálmán-utca 5.
- Kellner és Mohrlüder**
Csáky-utca 9.
- Kertész József**
Mária Valéria-utca 11.
- Kollmann Fülöp**
Arany János-utca 34.
- Krausz S. és T.**
Zoltán-utca 11.
- Légrády Testvérek**
Váci-körút 78.
- Lengyel Lipót**
Vadász-utca 35/a.
- Löw Ede**
Váci-körút 80.
- Márkus Samu**
Báthory-utca 20.
- Magy. kir. postatakarék-pénztár nyomdája**
Széchenyi-utca 2.
- Pallas, irod. és nyomdai részvénytársaság**
Kálmán-utca 2.
- Pesti Könyvnyomda-Részvénytársaság**
Hold-utca 7.
- Pesti Lloyd-társulat Könyvnyomdája**
Dorottya-utca 14.
- Pollák Elkán**
Nagykorona-utca 21.
- Pollák M. Miksa**
Akadémia-utca 15.
- Schlesinger és Kállai**
Bálvány-utca 18.
- Thália-nyomda**
Csáky-utca 2/b.
- VI. ker. (Terézváros).
- Beer E. és Társa** (ezelőtt Kosmos)
Aradi-utca 8.
- Brózsza Ottó**
Váci-körút 17.
- Ehrnstein Mór**
Laudon-utca 4.
- Engel S. Zsigmond**
Vörösmarty-utca 56.
- Európa, irod. és nyomdai részv.-társaság**
Ó-utca 12.
- Fővárosi nyomda, vonalozó- s könyvkötő-r.-t.**
Podmaniczky-utca 39.
- Fried és Krakauer**
Dalszínház-utca 10.
- Friedmann Á.**
Gyár-utca 54.
- Fuchs Samu és Társa**
Podmaniczky-utca 27.
- Gergely Miksa**
Lázár-utca 2.
- Glücksellg M.**
Hunyady-tér 7.
- Goldschmiedt Lipót**
Révay-utca 6.
- Gross és Grünhut**
Gyár-utca 32.
- Herrman Ignác**
Szerecsen-utca 20.
- Hornyánszky Viktor**
cs. és kir. udv. könyvny.
Aradi-utca 14.
- Hunnia könyvnyomda**
Teréz-körút 3.
- Kassino Jakab**
Király-utca 26.
- Kaufmann József**
Vörösmarty-utca 52.
- Klauber Ignác**
Új-utca 6.
- Korvin Testvérek**
Révay-utca 14.
- Kunoss Vilmos és Fia**
Teréz-körút 38.
- Löbl Dávid és Fia**
Andrássy-út 19. és Nagymező-utca 26.
- Minerva kő- és könyvnyomda** (tul. Gansl Zs.)
Szerecsen-utca 7/9.
- M. kir. államvasutak menetjegy-nyomdája**
Csengery-utca 33.
- Markovits és Garai**
Lázár-utca 13.
- Muskát és Friedmann**
Teréz-körút 27.
- Neumayer Ede**
Próféta-utca 7.
- Orsz. központi községi nyomda-részvénytárs.**
Váci-körút 61.
- Pollacek Mór**
Dávid-utca 5.
- Posner K. Lajos és Fia**
Csengery-utca 31.
- Radó Izor**
Szerecsen-utca 13.
- Rigler József Ede r.-t.**
Rózsa-utca 55.
- Schmelcz és Schillinger**
Csengery-utca 51.
- Schmidl Sándor**
Szerecsen-utca 6.
- Spinner Illés**
Desseffy-utca 43.
- Wellesz Béla**
Uj-utca 37.
- VII. (Erzsébetváros).
- Árpád kő- és könyvny.** (Klein és Kronstein)
Valero-utca 9.
- Athenaeum, irodalmi és nyomdai részv.-társ.**
Kerepesi-út 54.
- Bárd J.**
Miksa-utca 17.
- Deutsch József**
Károly-körút 7.
- Elek Lipót**
Kertész-utca 37.
- Galitzenstein H.**
Dohány-utca 68.
- Garai Mór**
Károly-körút 3.
- Gelléri és Székely**
Kerepesi-út 34.
- Goldfaden Márk**
Kerepesi-út 36.
- Gonda és Társa**
Akácfa-utca 50.
- Hedvig S.**
Dohány-utca 12.
- Hercz Ármin**
Szövetség-utca 22.
- Kellner Gerson**
Csányi-utca 13.
- Krammer Lipót**
Csömöri-út 44.
- Löbl Mór**
Király-utca 27.
- Löblovitz Zsigmond**
Csömöri-út 54.
- Nagel István**
Vörösmarty-utca 17.
- Neuwald Illés** (tul. Berger Ármin)
Dohány-utca 44.
- Pannonia-nyomda**
Rombach-utca 8.
- Propper Leó**
Erzsébet-körút 35.
- Reich Ármin**
Dohány-utca 84.
- Roth és Krausz**
Kertész-utca 23.
- Rubin J.**
Király-utca 13.
- Spatz Henrik**
Dob-utca 55.
- Spitzer Márk**
Klauzál-utca 31.
- Stern Péter**
Kazinczy-utca 35.
- Vasvári és Társa**
Csömöri-út 13.
- Wendt és fia**
Károly-körút 19.
- Zeisler M.**
István-tér 17.
- VIII. ker. (Józsefváros).
- Anglo-nyomda**
Baross-utca 47.
- Budapesti Hirlap nyomd.**
Rökk Szilárd-utca 4.
- Corvin-nyomda**
Baross-utca 4.
- Özv. Fried Ignác**
József-utca 14.
- Hell I. Ede**
Luther-utca 4.
- Klein Vilmos**
Kerepesi-út 73.
- Kohn Simon**
József-körút 5.
- Kossuth Lajos-nyomda** (tul. Lauffer Jakab és Holländer József)
Ujvársártér 5.
- Milits Rankó**
Futó-utca 44.
- Révai és Salamon**
Üllői-út 18.
- Rózsa Kálmán és neje**
Szentkirályi utca 30.
- Schulcz Adolf**
Baross-utca 81.
- Stephaneum** (a Szt. István-Társulat nyomdája)
Szentkirályi-utca 28a.
- Szent Anna-nyomda**
Baross-utca 66—68.
- Szent Gellért-nyomda** (Valter E.)
Mária-utca 42.
- Szent László-nyomda**
Rökk Szilárd-utca 28.
- Színházi Lapok nyomd.**
József-körút 9.
- Weissenberg Ármin**
József-körút 16.
- IX. ker. (Ferencváros).
- Engelmann Mór**
Vámház-körút 15.
- Műszaki irodalmi és nyomdai vállalat** (Feldmann Mór)
Soroksári-utca 5.
- Pátria-nyomda részvénytársaság**
Üllői-út 25.
- X. kerület (Kőbánya).
- Első kőbányai könyvny.**
Jászberényi-út 1.
- Lőrinczi F.**
Maglódi-út (Oyújtó-fogház).
- Merendiák Károly**
Liget-tér 4.

Könyvnyomdák a vidéken.

- Abauj-Szántó**
Baksy Barna.
- Abauj-Szepesi**
Tóth István.
- Abrudbánya**
Róth Ferencz.
- Ada**
Berger L.
- Alsó-Kubin**
Trnkóczy József.
- Alsó-Lendva**
Balkányi Ernő.
- Apatin**
Gasz Mátyás.
Szavadill József.
- Arad**
Aradi nyomda-részvénytársaság.
Bloch H.
Első aradi amerikai gyorsajtó-nyomda (tul.: Kerpich Zsigmond).
Gör. kel. egyházmegyei nyomda.
Oyulai István.
Muskát Miksa.
Tribuna Poporului r.-t. nyomdája.
Réthy Lipót és Fia.
- Aranyos-Maróth**
»Dóczi«-nyomda (tulajd.: Némédi László).
- Aszód**
Magyar kir. javító-intézet nyomdája.
- Bács-Kula**
Berkovits Márk.
- Bács-Topolya**
Wilhelm Miksa.
- Baja**
Kazal J.
Kollár Antal.
Nánay Lajos.
Rajkovicz Károly.
- Balassa-Gyarmat**
Balassagyarmati könyvnyomda r. t.
Halyák István.
Pozsonyi Gábor.
Tokay Lajos.
- Balászfalva**
Gör. kath. püspöki nyomda.
- Bánffy-Hunyad**
Ábrahám Mór.
- Barcs**
Skríbanek N.
- Bártfa**
Blayer M.
- Békés**
Báró Drechsel Géza.
- Békés-Csaba**
Corvina-ny. (Szihelszky József).
Lepage Lajos.
Povázsay testvérek.
- Belényes**
Süssmann Lázár.
- Beregszász**
Haladás-könyvnyomda (tul.: Juhász Piroska).
Engel Jenő.
- Besztercze**
Botschar Tivadar.
Csallner Károly.
- Besztercebánya**
Machold F.
Sonnenfeld Mór.
- Bicske**
Lederer Hermann.
- Bonyhád**
Raubitschek Izor.
- Brassó**
Brassói Lapok nyomdája (tulajd.: Grünfeld R.).
Ciurcu és társa.
Oábony és Társa.
Öött János Fia.
Herz és Társa.
Muresianu Aurél.
- Breznóbánya**
Kreiser J.
- Budafoke** (Promontor)
Leopold és Frank.
- Buziás**
Ulmann F.
- Csákvona**
Chudy Testvérek.
- Csáktornya**
Fischel Fülöp.
- Csíkszereda**
Györgyjakab Márton
utóda: Dreznánd Viktor.
Szvoboda József.
- Csongrád**
Tiszavidék nyomdája (tulajd.: Silber Jánosné).
Weisz Márk.
- Csorna**
Kokas és Neumann.
- Csurgó**
Vágó Gyula.
- Czegléd**
Nagy Elek
Sebők Béla.
- Debreczen**
Csokonai nyomda- és kiadó-részvénytársaság.
Hoffmann és Kronovitz.
Hbrovitz Zsigmond.
Kurucz Béla.
Kutasi Imre.
László Albert.
Pongrácz Géza.
Városi nyomda.
- Deés**
Demeter és Kiss.
Goldstein Jakab.
- Detta**
Heldenwanger és Ulmann.
- Déva**
Hirsch Adolf.
Kroll Gyula.
- Deveszer**
Rosenberg Zsigmond.
- Dicső-Szent-Márton**
Hirsch Mór.
- Ditró**
Ditró és Szárhegy községek nyomdája.
- Dombovár**
Dombovári könyvnyomda (tulajd.: Bruck Sándor).
- Dunaföldvár**
Somló Manó.
- Duna-Szerdahely**
Adler Netti.
Goldstein Józsu.
- Eger**
Baross-nyomda (tulajd.: Paunz S.).
Egri könyvny. részv.-társ.
Érseki lyceumi nyomda.
Lőw Sámuel.
- Enying**
Politzter Jenő.
- Eperjes**
Kósch Árpád.
Pannonia-nyomda (tulajdonos: Kahn Mór).
- Érsekújvár**
Kohn Samu.
Winter Zsigmond.
- Ér-Mihályfalva**
Beck Adolf.
- Erzsébetfalva**
Mártonfi L.
- Erzsébetváros**
Kotzauer D.
- Esztergom**
Buzárovits Gusztáv.
»Hunnia« könyvnyomda (tul.: Öerenday József).
Laiszky János.
Tábor Adolf.
- Fehértemplom**
Kuhn Péter.
Wunder J.
- Felső-Eőr**
Schodisch Lajos.
- Felső-Vissó**
Schiffmann H.
- Fertő-Nezsider**
Horváth B.
- Fiume**
Battara P.
Chiuzre & Co.
Jerouscheg G.
Mohovich Emidio
Unio könyvnyomdai műintézet (tulajdonos: Hegyi Jenő).
- Fogarás**
Thierfeld Lipót.
- Galánta**
Első galánthai könyvny. (tul.: Neufeld Samu).
- Galgóc**
Szold Jakab.
Sternner Adolf.
- Gyergyó-Szent-Miklós**
Léty János és Társa.
- Gyoma**
Kner Izidor.
- Gyöngyös**
Herzog Á. E.
Kovács és társa.
Sima Dávid.
- Gyöng**
Engel József.
- Győr**
Fischer István és F. utóda
Nitsmann József.
Gróf Gyula.
Győregyházmegyei könyvnyomda.
Heckenast György.
Pannonia-könyvnyomda (tul.: Szávay és Raab).
Surányi János.
- Győr-Sziget**
Gross G. és társa.
- Gyula**
Corvina-nyomda.
Dobay János.
- Gyulafehérvár**
Püspöki lyc. nyomda (bérlet: Papp György).
Voltz B.
- Hajdú-Böszörmény**
Szabó Ferenczné.
- Hajdú-Dorog**
Grünfeld Mózes
- Hajdú-Nánás**
Bartha Imre.
- Hajdú-Szoboszló**
Plón Gyula.
- Hala**
Práger Ferencz.
- Hátszeg**
Ideál-könyvnyomda.
- Hatvan**
Hoffmann M. L.
- Hódmező-Vásárhely**
Dura J.
Hódmezővásárhelyi nyomda és kiadó r.-t.
Lévai Fülöp.
Vásárhely és Vidéke nyomdája.
- Homonna**
Waller H. és Társa.
- Huszt**
Mermelstein Fülöp.
- Igló**
Schmidt József.
Tátra-könyvnyomda (tul.: Stein Ignác).
- Ipolyság**
Neumann Jakab.
- Jászberény**
Brünauer Adolf és Társa.
Kacsvinszky Zoltán.
Kalocsa és Kubicza.
- Kalocsa**
Jurcsó Antal.
Werner Ferencz.
- Kaposvár**
Gerő Zsigmond.
Hagelmann Károly.
Özv. Jancsovicz Oyuláné.
Kéthelyi Miksa.
- Kapuvár**
Buxbaum József.
- Karánsebes**
Karánsebesi gör. kel. rom. egyházmegye nyomdája.
Fleisslig Lipót.
- Karczag**
Szódi S.
- Kassa**
Breitner Soma.
Koczányi Béla.
László Béla.
Rosa Viktor.
Vitéz Adolf.
Werfer Károly.
- Kecskemét**
Első Kecskeméti Hirlapkiadó és Nyomda-Részvénytársaság.
Steiner Mihály.
Sziládi László.
Tóth László (tulajd.: Fekete Mihály).
- Késmárk**
D. Altmann Dávid.
Sauter Pál.
- Keszthely**
Farkas János.
Nádai Ignác.
Sujánszky József.
- Kézdi-Vásárhely**
Ifj. Jancsó Mózes.
- Király-Helmeccz**
Klein József.
- Kisbér**
Haftl Kálmán.
- Kis-Czell**
Menyhárt Julia.
- Kis-Jenő**
Gallovics Jenő.
- Kis-Kőrös**
Kalisch Ignác.
- Kis-Kún-Félegyháza**
Feuer Illés.
Vesszősi József.
- Kis-Marton**
Dick Ede.
- Kis-Pest**
Fischhof Henrik.
- Kisújszállás**
Szekeres József.
- Kis-Várda**
Berger Ignác.
Ifj. Klein Gyula.
- Kolozsvár**
Boskovics József.
Ellenzék nyomdája (tul.: Magyar Mihály).
Gámán János örököse.
Gombos Ferencz.
Magyar Polgár nyomdája (tul.: Ajtay K. Albert).
Polec Albert.
Stief Jenő és Társa.
Zobátf Ferencz.
- Komárom**
Freisinger Mór.
Hacker Richárd.
Rónai Frigyes.
Schönwald Tivadar.
Spitzer Sándor.
Szénássy János.
- Körmend**
Körmendi könyvnyomda-részvénytársaság.
- Körmöcbánya**
Joerges A. özv. és Fia.
Paxner és Biron.
- Kőszeg**
Feigl Frigyes és Oyula.
- Kún-Szent-Márton**
Csanády József.
- Kún-Szent-Miklós**
Özv. Bors Károlyné.
- Léva**
Dukesz Lipót.
Nyitrai és Társa.
- Lippa**
Máhr Emil.
Zách József.
- Liptó-Szent-Miklós**
Steier Izidor.
- Lőcse**
Reisz Tivadar József.
- Losoncz**
Kármán-könyvnyomda.
Losonczai Sándor.
Roth Simon.
- Lugos**
Traunfellner Károly.
Virányi János.
Weisz és Sziklai.
- Magyar-Óvár**
Czéh Lajos.
- Makó**
Gaál László.
Neumann József.
- Malaczká**
Wiesner Alfréd.
- Marczali**
Miszür Ádám.
- Maros-Ludas**
Glück József.
- Máramaros-Sziget**
Blumenfeld és Dávid.
Mayer és Berger.
Részvénytársaság.
Wider Mendel Fia.
- Margitta**
Hungária könyvnyomda (tul.: Pollák Lajos).
- Maros-Vásárhely**
Adi Árpád.
Ev. ref. collegium-nyomda (tul. Benkő László).
Orün Vilmos.
- Mátészalka**
Weisz Zsigmond.
- Medgyes**
Reissenberg G. A.
- Mezőkövesd**
Balázs Ferencz.
- Mezőtúr**
Dolesch és Braun.
Gyikó Károly.
- Miava**
?
- Mindszent**
Weisz Ignác.
- Miskolcz**
Forster, Klein és Ludvig.
Stamberger Bernát.
Szelenyi és Társa.
- Módos**
Lustein Márkus.
- Mohács**
Bland János.
Rosenthal Márk.
- Monor**
Monorkerületi könyvnyomda (tul.: Molnár Sándor).
- Moór**
?
- Mosony**
Grünfeld Ignác.
- Munkács**
Grünstein Mór.
Kohn és Klein.
Kroó Hugó.
- Mura-Szombat**
Ujházi Miksa.
- Nagy-Atád**
Grünberger Antal.
- Nagy-Bánya**
Molnár Mihály.

GRAFIKAI SZEMLE

HAVI FOLYÓIRAT A GRAFIKAI IPARÁGAK SZÁMÁRA

SZERKESZTŐSÉG ÉS KIADÓ-
HIVATAL
Budapest, V., Hold-utca 7.

A KÖNYVNYOMDÁSOK SZAKKÖRÉNEK
HIVATALOS KÖZLÖNYE

ELŐFIZETÉSI ÁR
Egész évre 4 kor., fél évre 2 kor.
Egyes szám ára 40 fillér.

TICHY ÁKOS.

Legjobbaink egyike hagyott itt bennünket örökre, váratlanul, fájdalmas megdöbbenést keltve távozásával az egész magyar nyomdász-társadalomban.

Kihullott kezéből a toll, a melylyel oly érthetően tudta megvilágítani a felszínre került kérdéseket és elnémult az ajak, mely oktató és buzdító hatott minden alkalommal a magyar ifjú nyomdásznemzedék művelődésére.

Ritkán találkozik emberben úgy össze a komoly tudás, az önzetlen tevékenységi vágy, a feltétlen tisztesség és becsületesség, párosulva egyszersmind a legnagyobb szerénységgel, a mint ez Tichy Ákos személyében megtestesülve volt.

Nagyobb öröme neki — hivatalos teendőinek végzése után — nem volt, mint alkotni, tollal szolgálni az általánosságot, tanítani, buzdítani szaktársait a magasabb műveltségi fokok elérésére. Ritkán tette, és csak kényszerből, hogy kritizált is, de kritikáiban is a keserű igazságot úgy el tudta rejteni az ő szeretetreméltó gyöngéd egyéniségével, hogy sértve általa alig érezhette magát valaki; de nem is állhatott elő ilyen eset, mert Tichy szaktársunk a szigorú tárgyilagosság embere volt és a személyeskedés terére nem engedte magát ragadtatni.

Ilyen volt Tichy Ákos: hivatalos teendőiben kötelességtudó; mint szakíró körültekintő, meg-

gondolt és mindig lelkes, buzdító hatással író, mint ember pedig az ő szelid, kedves humorával mindenkinek szeretetreméltó.

Az ő gyenge, törékeny szervezete, mely egy régibb betegségének következménye volt: állandó aggodalmunk tárgyát képezte nekünk, a kik őt

szerettük és nagyrabecsültük; milyen jól esett látunk, hogy pár héttel ezelőtt hathetes üdüléséből megerősödve, jó színben, szellemi frissességben jött vissza, azt a hitet keltve bennünk, hogy még sokáig, igen sokáig fogjuk magunkénak vallhatni.

Ki mert volna akkor arra gondolni, hogy pár nap múlva egy egészen más gyilkos kór fogja kedves barátunkat megtámadni és lesujtani?

Valóban keserű gyász önti el szívünket, midőn Tichy Ákosról, legjobbaink egyikéről kell megírnunk, hogy örökre itt hagyott bennünket, ifjú férfikorban, a midőn még

oly sok szép dolgok megteremtésére lett volna hivatva, a mikor még annyit használhatott volna zsenge szakirodalmunknak és szaktársadalmi életünknek.

Fájdalom, nem használ sem gyász, sem keserűség; a végzet elszólította őt közülünk s immár csak emlékezete maradt meg nekünk; de ezt tartsuk is meg és őrizzük kegyelettel. Az ő tiszta élete, a tudás utáni vágya, a közügyeknek szentelt minden ideje legyen kimagasló példa előttünk,

melyet követni igyekezzék az ifjú nemzedék. Így lesz ő még haló porában is hasznos, mert elmúlt földi élete világitó csillag léssen minden fogékony lélek előtt arra nézve, hogyan kell és lehet az egyéni tehetséget fejleszteni és a köz javára értékessé és hasznossá is tenni.

Áldassék az ő emléke! Mi hálás szívvel fogunk mindenra rá gondolni, kiből önzetlen barátot és a hivatalos és közügyekben egyaránt odaadó hű munkatársat veszítettünk el.

TANAY JÓZSEF.

Tichy Ákos 1864. márczius hó 9-én született Nagyváradon. Atyja a hasonnevű ottani nyomdatulajdonos volt. A Tichy-család már a XIX. század beköszöntésével Nagyváradon lakott. Első hír van róla 1806-ik évről, midőn *Tichy János Ferencz* átveszi Máramarosi Gottlieb Antaltól, kinek Vácztól is volt nyomdája, a váradi „szeminárium“-nyomda vezetését. Tichy aztán 1809-ben vétel útján magához váltja a nyomdát. Utóda *Tichy János* volt, kit viszont 1840-ben *Tichy Alajos* követ; ezt 1861-ben *Tichy Ákos*, a mi Ákosunk édesapja, váltotta fel. Utóbbi alatt a nyomda konkurrenszet kapott az 1868-ban alapított Hügel-nyomdában. Részint e miatt, részint egyéb kedvezőtlen körülmények következtében Tichy apja 1872-ben kénytelen volt Hollósy Lajos könyvkereskedőt üzlettársul venni, sőt két esztendővel később, 1874-ben a nyomda egészen átmegey Hollósy tulajdonába.

Daczára e mostoha körülményeknek, a mi Ákosunkat mégis a nyomdászathoz fűzte sorsa s ő 1876. augusztus 1-én lépett mint tanoncz a most már csak apja vezetése alatt álló üzletbe. Végzetleges volt ez a nap Tichy életében, mert éppen huszonöt esztendővel később, 1901. augusztus 1-én vetették alá őt annak az operációnak, mely halálát vonta maga után.

Felzabادلása után, fiatalon került föl a fővárosba, hol csakhamar kedvelt tagja lett a nyomdásztársadalomnak. Különböző napilapoknál foglalkozott mint szedő és így történt, hogy az ujságszedők érdekeit kezdte legelőször is agitatórius cikkekben a Typographia hasábjain feszegetni. Néhány évi ittlét után vidékre ment, Eperjesre, mint a Kósch-nyomda művezetője.

Időközben megházasodott, nőül vevén *Luczay Zsuzsanna* kisasszonyt Nagy-Károlyból, mely boldog frigy a legjobb hatással volt Tichyre, a mennyiben testileg és lelkileg gyarapodott és eszmékben gazdag tollát sikeresen működtette, különböző vidéki lapokban irván *Bihari* álnév alatt. Határtalan szeretettel gondozó hitvese oldalán merítette ezután inspirációit és ihlettségét irodalmi munkálkodására.

1893 végén újra áttelepedett Budapestre, foglalkozást kapva a Pesti könyvnyomda-részvénytársaság intézetében mint korrektor. Innentől fogva Tichy munkássága új irányt vett. Főleg a Könyvnyomdászok Szakkörének

szentelte ezt. Első felolvasását 1894. február 11-én tartotta e körben „Szakbirálat általánosságban“ cím alatt, melyet sűrűn követtek a többiek, mindannyi kedélyes csevegés formájában tartva, a mellett mégis oktatólag hatva és a fölvetett tárgyat alaposan, elmésen kimerítve. 1894. márczius 18-án a kör titkárának választatott, mely tisztséget öt éven át, egészen 1899. márczius haváig töltötte be, ügybuzgón és nagy körültekintéssel. A mellett irt az Évkönyvekbe és a Grafikai Szemlébe szorgalmasan, valamint az Ország-Világ képes hetilapba is. Irodalmi tevékenységének koronáját azonban a Magyar Nyomdászok Évkönyvének az az öt évfolyama — 1897-től fogva a jelen évig — képezi, melyek az ő szerkesztése alatt kerültek a nyilvánosság elé. Ez az öt évfolyam mutatja Tichy nagy tehetségeit egész teljességében. Látjuk mint emelkedik Évkönyvünk tartalma becsben és tanulmányosságban évről-évre. Ez az öt évfolyam egymaga szinte pótolhatlanná teszi reánk nézve Tichy barátunk elhunytát; neki pedig ezek fényes emlékei maradnak.

Tichy szívós akaratereje és nagy tehetsége azonban gyenge fizikumában lakott; évek óta rövid lélegzésben szenvedett. E bajt növelte egy másik, izzadmány alakban keletkezett altesti bántalom, mely utóbbi időben nagyon sanyargatta. Május végén keresett enyhülést bajának a vidéken, Nagy-Károlyban. Onnan hatheti távollét után látszólag javulva jött vissza a fővárosba. De csak nagyon rövid ideig tartott e színleges jobbrafordulás, mert július 26-án kénytelen volt ágyba feküdni. Orvosai tanácsára azután átvitette magát a Szent István-kórházba, hol augusztus 1-én operációt végeztek rajta az izzadmány eltávolítása végett. Sajnos, gyenge fizikuma miatt ereje csakhamar fogyni kezdett, annyira, hogy már 4-én kilehelte szerető hitvese karjaiban nemes lelkét.

Halálát méltó megdöbbenéssel fogadták a legszelebb körökben, hiszen mindenki szerette és becsülte, a ki vele közelebb érintkezett. Temetése 6-án ment végbe a szaktársak igaz részvéte és az Ébredés daloskór által elénekelt búcsúdál megható akkordjai mellett.

És ime eltávozott körünkől örökre Tichy Ákos, a jó barát, a derék kolléga, a ritka szakképzettségű nyomdász, a kitűnő íróember, a mindig szellemes és áldott humorú csevegő. Vajjon mikor és kik fogják helyét betölteni?

FARAGÓ.

Tóth Béla jeles írónk a következő sorokban fejezte ki részvétét a haláleset alkalmából a Kör elnökségének:

*A Könyvnyomdászok Szakköre t. Elnökségének
Budapestben.*

Fájdalmas kötelességet teljesítek, midőn köszönetet mondok ama megtisztelő figyelmökért, hogy engemet érdemes munkástársunk, Tichy Ákos elhunytáról külön értesíteni méltóztattak. Ismertem és nagyra becsültem őt, a komoly képzettségű és igaz magyar szívű férfit.

Egyike volt amaz úttörőknek, a kik a magyar nyomdászok között életföladattá tették az önképzést. Fáj nekünk, fáj nekem, hogy kedves személye örökre távozott — ifjú koromban együtt dolgoztunk! — de megvan az a nemes vigasztalásunk, hogy az ő lelke, az ő elve itt maradt a magyar könyvnyomtatók mai nemzedékében, mely a hazát nemcsak szakbeli tudásával, hanem önképzés révén szerzett előkelő műveltségével is akarja szolgálni. Tichy Ákos tovább él önökben tisztelt és szeretett munkástársaim!

1901. augusztus 7.

Kézsorítással

TÓTH BÉLA.

Az Ország-Világ folyó hó 18-iki számában, a lap felelős szerkesztője, dr. *Várad Antal*, a következő költeményt szenteli Tichy Ákos emlékének:

Az utolsó sor.

(T. Á. halálára.)

Az élet könyvét elvégezted.
Keserves, nehéz volt a kezdet
S korai, szomorú a vég.
Míntha az ifjúság virága,
Mielőtt egy szirmot kitárna —
A porba hullanék...

Millió betűn végig gyötrődve
Dolgoztál, — haldokoltál közbe', —
S mentél a sir felé.
Mások hibáit eltüntetve,
Nem volt dalodnak színe, kedve,
Mert zokogtál belé.

Saját nehéz léted sorának
Betűi szerkesztét folyának,
S ki mindent megtalál,
Mi más sorokban hiba s téves,
Nem látja meg, mi semmivé tesz
Tiédben — a halál...

Mégis — sejtetted, áhitottad.
Megsiratunk, ifjú halottat,
A szellem harczosát.
Napszámos-munka volt bár részed:
Te láttad, érzéd az egészséget
S megérted — odaát!

Zárjuk le hát most. Imprimátur.
Az élet utolsó sorátúl
Vegyünk örök bucsút.
Pihenj munkás, érző szív, dalnok!
Hol domborul kora sirhalmod,
Nem fárasztó az út!

A Könyvnyomdászok Szakkörének vezetősége a következő gyászjelentést adta ki:

A *Könyvnyomdászok Szakkörének elnöksége és választmánya* fájdalmas kötelességet teljesít, midőn a

Kör tagjainak tudomására hozza, hogy szakmánk egyik büszkesége, a választmányunk évek óta egyik legjelesebb tagja, az *Évkönyvnek* hosszabb időn át rátermett, kitűnő szerkesztője:

TICHY ÁKOS

szaktársunk

folyó hó 4-én délután 4 órakor, férfikorának legszebb szakában, 38-ik évében örök álmra hunyta le szemeit.

Elhunyt jeles szaktársunk egyike volt azon keveseknek, a kik teljes szívükkal és Istenadta tehetségükkel egész életükben a közügynek szolgálnak s e téren szerzett érdemei a megboldogultat magasan kiemelték a mindennapiság keretéből.

Megérdemli tehát, hogy fájdalmasan és meleg részvétellel emlékezzünk meg oly korban való elhunytáról, midőn az általánosságnak még annyit használhatott volna.

Végtszítessége a megboldogultnak folyó hó 6-án d. u. 4 órakor lesz a Szt. István-kórház halottas kápolnájából, a melyre tagtársainkat tisztelettel meghívjuk.

Budapest, 1901. évi augusztus hó 4-én.

Áldás emlékére!

A Tichy-családról.

Naményi Lajos úr, ki jelenleg Nagyvárad városa nyomdásztörténetének megírásával foglalkozik, volt szíves azokat a sorokat nekünk átengedni, miket *Tichy Ákos*, korán elhunyt szaktársunk Naményi úr fölkérésére a Tichy nyomdász-család multjára vonatkozólag hozzá intézett.

A visszaemlékezés szó szerinti szövege ez:

Igen tisztelt Naményi Úr!

A ki a nagyváradai nyomdászati történetét megírja, annak okvetlen foglalkoznia kell őseim nevével is. Szépapám, nagyatyám és' édes atyám egymást felváltva voltak Nagyvárad városának könyvnyomtatói. Én leszek az utolsó hirmondója a Tichy-dinasztiának, a kivel — azt hiszem — örökre letűnik családunk a könyvnyomtatás mezejéről. Elődeim nevet, mesterséget és nyomdát örökölték; nekem már csak a név és mesterség maradt, vagyis mint a magyar paraszt mondaná: „hat ökörnek kötele, három vasvilla nyele“. Ez a kötél és vasvillanyél az a pergamentre nyomott szabadalomlevél, a melyet Nagyvárad nyomdászatának érdemes történetírója is látott, a ki idő s fáradságot nem kimélve, még engem is felkeresett holmi becses adatok végett. Összes vagyonom és hiteles adatom az a pergament-levél. Ennél több adattal nem szolgálhatok senkinek.

Ha azonban a történetíró megelégszik olyan adatokkal is, a melyeket én még serdültebb gyermekkoromban odahaza lestem el, avagy a miket öregebb

kortársaktól tudok, úgy ilyenekkel szívesen leszek segítségére.

Tichy Jánosról, az én szépapámról csak annyit tudok, hogy annak sárga gránit sarköve mindjárt szomszédja a nagyatyám fehér márvány sarkövének. Mindkettőt megviselhette azóta az idő ott a várad-olaszai nagy temetőben.

Nagyapám: *Tichy Alajos* már közelebb esett hozzánk, mert a család mindig szeretettel beszélt *Alajos* nagytatáról, a ki bizony szép summa pénzt szerzett össze a két gyorsajton. Mert ő már gyorsajton nyomtatta a százazrekbe menő Vich-Passokat, a melyekből még a hetvenes évek elején is ezerszámra találtunk elrontott példányokat a nyomda padlásain. Persze akkoriban még nem voltak a nyomtatványok centralizálva. Posták, hivatalok mind a hozzájuk legközelebb eső nyomdászvárosban dolgoztattak és csak így eshetett meg az, hogy nagyatyámnál hónapról-hónapra éjjel-nappal forgott a két gyorsajtó, a mi nagy szó volt akkortájt, a mikor még olyan zsirosan fizették a munkákat.

Ma 1 forint 50 krajczárért is csinálnak száz darab gyászjelentést; akkor a szerint csinálták a taksát, hogy ki volt a halott. Püspöknek, kanonoknak, gyógyszerésznek, orvosnak, fiskálisnak bizony jól felszámították a „párticzedulát“ és ilyenkor a szedő is részesült a zsiros konczból. Nem egyszer megtette az öreg, hogy szombaton, fizetés alkalmával behivta a párticzedula szedőjét és azt mondta neki egész komoly ábrázattal:

— Öcsém, itt hiba van a kréta körül, eltévesztette a számolást.

Persze, ilyenkor ötölt-hatolt az illető, mert ő se-hogyse tudta a hibát felfedezni.

— Nem találok én abban hibát, tekintetes uram! — szólt aztán bizonytalan hangon.

— No hát én találok! — szólt nagyapám. — Hanem előbb hozza ide fiam azt a kis üveget onnan a sifon tetejéről, aztán két kis poharat is melléje, hadd muljon el az ijedtsége.

Az üvegben kisüstön főtt törköly volt, a miből az öreg rendesen megkínálta azt a szedőt, a kit behivatott, vagy a ki munkáért hozzá bement.

— Nos hát keveset irt be azért a gyászjelentésért, — szólt aztán jóakaró mosolylyal. — Irjunk még a számlához öt forintot, hiszen *kanonoké* volt az. Én is többet kerestem azon, hát jusson belőle magának is.

Az öreg sohase szerette az olcsó és rossz szedőket; de nem szerette a tanoncokat sem. Kevés tanítványa is volt neki. Az is mind a rokonságból került ki.

Nagy becsben volt még akkoriban Nagyváradon nyomda és nyomdász egyaránt. Talán még ma is megvan Váradon az a ház, a hol a *Tichy*-dinasztia nyomdája volt. Éppen szemben van a fehér papok templomával és egyik oldala kis sikátorba nyúlik, a melyet akkoriban *Nyomda-utcának* neveztek. Ebben

a házban nyomták az öreg *Bihar* című ujságot is, a mely legrégebb lapja volt Nagyváradnak.

Ez az ujság már édes apám: *Tichy Ákos* főnöksége alatt keletkezett, később azután a nyomda *Hollósy és Tichy*, majd *Hollósy Lajos*, végre *Hollósy Jenő* cézét kapott. Ez a legutóbbi rendezte az öreg *Bihar* temetését is.

Egészen 1868-ig csak egy nyomda volt Nagyváradon. Ebben az évben nyitotta a második nyomdát *Hügel Ottó* tanult könyvkötő és könyvkereskedő.

Természetes dolog, hogy eleinte feszült lett a viszony a konkurrensok között. És a mi a dologban legsajátosabb, a feszült viszonyt a konkurrens, vagyis *Hügel* támasztotta. De hát ennek a feszült viszonyt később végét szakította a nagyváradai tűzoltó-egyesület, a melynek mind a két nyomdatulajdonos rezescsákós parancsőtisztje volt. Minden évben egyszer, a tűzoltóbál alkalmával, együtt árulták a kasszánál a jegyeket és együtt itták meg a szállodás által felküldött potya-borokat. A jó viszony később annyira intimmé változott közöttük, hogy a bál nyomtatványain is megosztzkodtak, még pedig úgy, hogy egyik évben az egyik, a másikban pedig a másik nyomda csinálta azokat. Persze könnyen meglehetett ez a baráti osztzkodást, a mikor a nyomtatványokon egy krajczár hasznuk sem volt. (Mert a jótékonyág oltárán már akkoriban is áldozni kellett!)

Édes apám különben igazi világlátott ember volt. Az ötvenes években, mikor a hat gimnázium elvégzése és háromévi tanulás után felszabadult, nyakába vette a vándortarisznyát és hol gőzösön, hol kocsin, hol pedig „per pedes apostolorum“ járt városról-városra, faluról-falura. Először Bécsben dolgozott, a hol — mint kortársai beszélik — mindig szalonruhában dolgozott a szedőszekrény mellett. Mikor azután itt a német nyelvet tökéletesen elsajátította, kiment Lipcsébe, a könyvnyomtatás Mekkájába. Itt is dolgozott éveken át, majd onnan Hamburgba, Berlinbe, Brémába ment, azután összejárta Angliát, míg végre a ködös Londonban állapodott meg, a hol szintén néhány évig dolgozott. Érdekes, hogy vándorlásai közben Franciaország nagy részét is beutazta és csak pár órányira volt Páris városától; de Európa fővárosát sohase láthatta meg. Maga mondta, hogy valami sajtósági félelem tartotta vissza őt a fényes Páristól. Pedig édes atyja több ízben hol kérőleg, hol fenyegetőleg irt neki, hogy addig haza ne kerüljön, míg Párisban is nem dolgozik, vagy legalább ott is töltsön néhány hetet...

A ki fél Európát bejárta, a nélkül tért haza, hogy Párist látta volna. Később aztán megmondta, miért kerülte annyira a francziák szép fővárosát. Csupán azért, mert nem bírta tökéletesen a franczia nyelvet; de a Német- és Angolországban való hosszas tartózkodás is némi ellenszenvet ébresztett benne a nagy *franczia* világváros iránt.

A külföldön mindig pantallót és czilinder-kalapot viselt; de a mint véglegesen hazakerült és a hatvanas

évek elején átvette apja nyomdáját, levetette a német plundrát meg a hosszú kürtő-kalapot és mindig magyar ruhát viselt. Csak a tűzoltó-egyesület miatt tett kivételt. Eleinte itt is magyarnadrágos uniformist csináltatott, később azonban nagy kapacitálás és az öreg Mezey Mihály főparancsnok rábeszélésének engedve, lengyel tűzoltó-nadrágot csináltatott magának, mert a csizmát semmiképp sem akarta topánnal felcserélni.

Atyám különben nemcsak passzionátus tűzoltó, hanem a közügyek minden ága iránt érdeklődő ember volt. Így eshetett meg azután, hogy a jó barátok és a közügy miatt a maga dolgát volt kénytelen elhanyagolni. A jó barát nem egyszer megfélelkezik családjáról, üzletéről s a kitűnő szakember éppen e miatt látta lassú pusztulását annak az ősi kenyéradó könyvnyomtató-intézetnek, a mely egy darabig apáról fiúra szállva, egyik elsőrangú tényezője volt Nagyvárad városa kulturális haladásának.

A forradalom után persze nagyatyám nagy befektetést csinált német (fraktur) betűkből, úgy, hogy majdnem több volt a nyomdában a német betűanyag, mint a latin, a mi persze a kiegyezés után mind holt tőkévé lett, a mit azután a hetvenes évek elején félig használt állapotban mint hasznavehetetlen betűanyagot adtak el egy német betűöntőnek. Ez persze nagyban csökkentette a nyomda berendezését. De az igazi ok, mely miatt atyám a nyomdát kénytelen volt kezéből kiadni, egészen más volt. Az, a mit fentebb úgy odavetőleg érintettem; de a melyet én, mint édes atyám szerető gyermeke, bővebben nem tárgyalhatok.

De hisz ez nem is tartozik a nyilvánosság elé. Ez annyira a család ügye, hogy arról még nekem se illik többet mondani, mint a mennyit a történeti hűség kedvéért említettem.

És most tegyen e pár sorral Nagyvárad nyomdászatainak történetirója azt, a mit jónak lát. Nyomtassa ki, ha beleillik abba a keretbe, a melybe történelmét illeszti; avagy tegye el emlékül amaz irományok közé, a melyeket e történet írásához összeszedett.

Budapest, 1900. április 25-én.

TICHY ÁKOS.

Az Ország-Világ folyó hó 4-iki száma közölte Tichy szaktársunk legutolsó költeményét, mely hiven visszaadja azon borús hangulatot, mely az utolsó hetekben lelkületében a közeli halál érzetét sejtette:

Nagykárolyi szőlőskertben.

Estefedik, szürkül a táj körültem,
Szőlőskertben merengok elbűvölten.
Csöndes minden, alig mozdul a levél, —
Csak a békák koncertelnek:
Kurutyolnak, brekekelnek,
Mire az én fáradt agyam feleszmél.

Majd meg később esti csillag búj' elő,
Kergetőzik körülötte a felhő;
Utánajó hú társa — a holdvilág,
Aztán jönnek a csillagok,
A kisebbek meg a nagyok...
Felsőhajtok: Óh be szép is e világ!

Hárman ülünk kint a szőlőház megett
S borozgatva, nézegetjük az eget...
Ott a tejút, az meg a gönczölszekér —
Mondogatjuk sorra, rendre
S rá-ránézünk a gerezdre,
Melynek leve majd a nektárral felér.

Tán csak álom ez az egész rím-mese,
Hogy tollam a lelkem félrevezesse.
Nem is láttam tán a kertet, venyigét,
Se csillagot, se gerezdet, —
Csak egy festett fakeresztet,
A mi jelzi majd testem porhüvelyét.

Makulatura-gyártás.

Előadatott a győri nyomdászkongresszuson.

Napi szükségleteink megszerzése a mai sivár pénzügyi viszonyok között elég gondot ad, még ha elejtjük is azon ambíciókat, hogy kenyérkereseti foglalkozásunk munkálkodását összekössük szakmánk művészi színvonalának emelésével. Pedig mely jobb érzésű kartárs tesz le erről? Hisz ez tulajdonképeni egyéni értékünk emeltyűje is — és a szakmánkban kiválásnak nem lehet, hogy magunk is hasznát ne lássuk.

Intelligencia hiánya tehát, ha valaki dolgai közben az előtörténetést szem előtt téveszti azért, mert ez rögtön nem gyümölcsozik.

Gyöszünik azonban minden logika ott, a hol a kenyérért magasra kell nyulni és a józan gondolkodást kapkodás váltja fel. Már pedig nálunk ezen kapkodás oly mérvet öltött, hogy rendszerré vált. Nincs arányban a kereslettel a kínálat és ez utóbbi sokszor nem ismer más számítási kulcsot, mint minden áron vállalt munkák összeharócsolása révén még valameddig élni! Pedig talán nem is ismerik azon latin közmondást, hogy „a ki időt nyer, életet nyer“.

Gyöngyéletünk ily sivárrá válásának okairól sokat beszéltem már, de lehetne még írni és beszélni kötetekre való. Nem akarok azonban ezekre kiterjeszkedni, csak azt említem föl, a mi tulajdonképeni tárgya előadásomnak.

És ez az, hogy újabban a politikai alakulások is úgy érintenek bennünket, akár a börsét. Azaz, hogy jobban, mert ott áremelkedést is idéz elő, holott nálunk csak elértéktelenedését áruinknak.

A legújabb időből száz példát hozhatnék fel erre, de elégnék tartom pár eklatánsabb felemlítését.

A valutarendezés Lucza-széke módjára ment és a körültekintőbb nyomdásznak módjában állott volna

raktári készletének úgy átdolgozása, hogy életbelépése esetén túlnyomó része az új értékjelzéssel legyen ellátva. De hát semmi bizonyosságot nem birt az ember nyerni arra nézve, hogy a rendezés keresztülvihető lesz-e és így meg kellett maradnunk a régi értékjelzés mellett: és ezer rizmaszámra váltak makulaturává a frt-kros nyomtatvány-blanketták.

Még a midőn törvénynyé vált is a korona-fillér, három hóval előbb illetékes helyen történt erre vonatkozó tudakozódásomra azt válaszolták, hogy „ezt Ausztriától tessék megkérdezni. Ép ez ügyben van Bécsben a belügyminiszter úr“. És előrevigyázatom mellett magam is kárt szenvedtem itt.

Az állami anyakönyvelés is reménységgel töltött el sokunkat az iránt, hogy a nyakunkon veszendő egyházi matriculák iránt kárpótlást nyerünk az új nyomtatványok forgalomba vétele nagyobb forgalmánál. És ehez az állam szállított mindent. A mi indokolta lenne, ha biztonsági szempontból házilag állítottatott volna minden elő, papírpénzeink és értékjegyeink mintájára. De nem így történt, hanem a főváros különböző nyomdáiban készültek azok és a biztosítéki viznyomást komisz klisékről készítették nyomdai úton, zöld festékkel. Az előállítás pedig semmivel sem került kevesebbe, mintha szerte az országban készültek volna e könyvek. Ismétlen is hangsúlyozom, hogy a könyveken kívül minden apró-cseprő nyomtatványai is így központosítva, de különböző fővárosi magán-nyomdában készültek az új hivatalnak.

Az állategészségügy államosításakor még e törvény életbeléptekor is szó sem volt róla, hogy a vele járó nyomtatványokat az állam kívánja szállítani és 20—30 nyomda olcsóbbnál olcsóbb árjegyzéssel ostromolta a jószág-doktor urakat kínálatával. Januárban lépett életbe az új szervezet és februárban jött a rendelet, hogy e nyomtatványokat az állam szállítja ingyen. Tessék ezzel konkurrálni és a beraktározott készletet megsűtni.

A közigazgatás egyszerűsítése tervbe vételekor nyomban megváltoztatták — à conto — az árvatári A—G és K, I. kilenczféle kimutatást, a mely pedig két évvel előbb lett csupán elrendelve és a melyekből bizonyára nem adott el egyikünk sem annyit a két év alatt, a mennyi a változás folytán nyakán maradt.

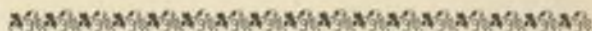
Be nem avatottak — és ilyennek kell e tekintetben a miniszteriumokat is tartanom — azt hiszik, hogy a nyomtatványváltozásoknak mi örvendünk és hogy az a malmunkra hajtja a vizet. A mi persze nagy tévedés!

Az új nyomtatványok beszerzése ritkán kárpótol bennünket a készleten lévő, hatályon kívül helyezett értékeért és most bő alkalmunk volt tapasztalni, hogy a míg tőlünk a régi értékjelzésű vagy csak a 189-es évjelzésűt egyáltalán nem fogadták el munkaadóink, addig saját készletüket bizony kireperálgatták és utolsó ívig felhasználták. Tehát még ez is hozzájárul, hogy kellő rekompencziót nyerjünk változások alkalmával.

Kedves kartárs urak! Erősen meg vagyok róla győ-

ződve, miszerint ha testületté szövetkezünk és megkeressük a nagyméltóságú belügyminiszter urat az iránt, hogy tömeges megkárosodásaink elkerülhetése végett tegyen valami olyan intézkedést, hogy minden tervezett újítás vagy változásról, a mely nyomtatványfogyasztással jár, értesítse az ország mindazon nyomdászait jó idején, a kikről tudva van, hogy közigazgatási, községi és más ily közhivatali nyomtatványraktárt tartanak. Hogy ez elől nem fog elzárkózni, plane ha kérésünk támogatásul szíves figyelmét felhívjuk reá, hogy mi is hányféle szolgálatot teszünk az államnak például a sajtótermékek ingyen nyújtásával, vagy a közelmúltban a mindenféle értékjegyek inkasszálásával, melyekért még szabálytalanságok felmerülése esetén is anyagilag is felelősek voltunk. Indítványt nem teszek külön. A tárgyhoz még sok mondani való lenne, de hát nem élnék vissza annyira szíves türelmükkel, hogy kimeritsem; ezért azzal vetem végét értekezésemnek, hogy siessünk csak mielőbb testületté alakulni és az úgy az itt felémított, mint számtalan más sajtó bajaink orvoslása iránt hathatós akciót indítani, a minek egészen más súlya van, mint egyes ember bármily agilis mozgolódásának.

KNER IZIDOR.

A szépművészeti stílusok rövid ismertetése.

Kivonat a szerző 1899/1900-iki télen tartott fölolvasásaiból.

V.

Ó-keresztény stílus.

A nyugat-római birodalom és a pogánykultusz letűnével a művészet, kénytelen-kelletlen, a keresztény vallás szolgálatába szegődött és számtalan *bazilika*, vagyis templomszerű építmény hirdette annak győzelmét. Úgy kívül, mint belül még római pogány formákkal találkozzunk, mert még újabbat nem alkottak. És hogy a szerencsésen kiállott keresztény-üldözésnek új tápot ne nyújtsanak, az Isten háza külsőleg minden díszítéstől és vallásos jelvénytől ment volt. A belső díszítés — mely az ó-keresztény bazilikákat különösen jellemzi — abból állott, hogy a falakat szakaszokra osztva, azok mind-egyikére arany alapon és leginkább mozaik kivitelben, mint freskókat, vallásos legendákat festettek, hogy az áhitatos és olvasni nem tudó nép a biblia helyett a szent képeken találjon vigasztalást. Ebből kifolyólag a plasztikai, vagyis domborművű ornamentika majdnem egészen hiányzik s csak nagy ritkán található az 1. ábrához hasonló dísznek nevezett szörnyűség, mely fájdalommal emlékeztet a letűnt görög-római művészetre. Sőt az alakok, vagyis a festett szentek is roppant ügyetlen rajzot és erőltetett alakítást mutatnak. Nem a művészet, hanem a hit és szeretet megtestesülése tükröződik

vissza, a mondhatni, leplezetlen, gyermekiesen ártatlan ábrázolásból. A keresztény bazilika (2. ábra) alapvonalait a római bazilikától (forum = törvénykezési épület) és

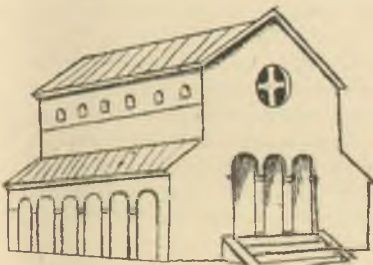
1. ábra.

vásárcsarnoktól kölcsönözte. Tornyokat, nevezetesen olyanokat, melyekben harang volna, abban a korban még nem építettek.

Midőn a római birodalom székhelyét Konstantin császár alatt 395-ben Bizáncba tette át, itt a művészet egy

új kiinduló faja keletkezett, melyet általában **bizánczi stilusnak** neveznek.

A viszonyok, melyek ezen műirányt életre keltették, onnan származnak, hogy a még erősen római tradíciókon nyugvó művészet a

2. ábra.

bizánczi udvarból új irányzatot nyert, olyanformán, hogy az elpuhult császári környezet a keleti pazar formákat kedvelte, melynek következtében a római motívumokkal való keverés által a bizánczi stíluson bizonyos merevség vonul végig.

Az oszlopfej különös tulajdonságát az képezi, hogy a hengeralakú szárból a fej négyszögbe megy át, mely fölfelé nyúlva, szélesbül és fordított piramishoz hasonló (3. ábra). A bizánczi stílusból épült templomokat belül nagyon gazdagon díszítették drága márványlemezekkel, mozaikkal, nemes kövekkel és aranyalakra festett képekkel.

Az *ornamentika* nagyobb részt egyszerű geometriai alpból indul és csinos egymást keresztező díszítményt képez, sok tekintetben a régi görög el-

3. ábra.

járásra emlékeztet, de már az *akanthus leveleknél* az alakítás fokozatosan hanyatlík, míg végre egészen merev alakot nyer és közönséges geometriai ornamentikába megy át. Az ezen korban készült díszítmények egyik alkotó része gyanánt a keresztet és a Krisztus monogramját alkalmazták (4. ábra) és mint a kereszténység szimbolizmusával gyakran találkozunk díszítmények alakjában báránynyal, szőlőtőkével, továbbá nagy szerepet játszott a hármast levél, mely a szentháromságot, ötös levél az ötféle fekélyes betegséget, és a hetes levél, mely a hét parancsolatot jelképezte. Az arannyal való színezés e stílusfajnál nem ismert határt és ebből az következik, hogy a mellette alkalmazott színek mindig erőteljesebbek és teltek voltak és ezek legtöbbször vörös, kék és zöld színből állottak.

4. ábra.

A nyomdászatra nézve úgy az ó-keresztény, mint a bizánczi stílus nem bír jelentőséggel, mert azon néhány díszletrész felhasználásához, melyből egy-kétféle körzet-faj, fejléc és vignetta alkotott, csak ritkán kínálkozik a kellő alkalom.

A **kelta** díszítő művészetre térve, mely a bizánczi stílussal egykorú, annak művelése Irország népe között keletkezett és ennek eredete a messze multba, nevezetesen a pogányság idejébe nyulik vissza. Ezen korról a kiásott kőkoporsók tanuskodnak; rajtuk ugyanolyan díszítmények vannak vésvé, a milyenekkel a kelta szerzetesek a bibliákat és könyveket ékesítették.

Az *ornamentika* teljesen független a bizánczitól, sőt a déli vagy kelet-európai művészetnek semmiféle nyoma sem található rajta és így határozottan eredeti önállóság bélyegét viseli magán; sőt azok a nyomok is, melyek itt-ott Skandináviában találhatók, egész határozottan írlandi származásra vezethetők vissza.

A legrégebb *kelta* vagy *ír* kéziratokon a nagy kezdőbetűket azzal tüntették fel, hogy azokat **vörös színű pontokból** képzett hálózattal vették körül. Azonban nemsokára a *szalagszerűen font ékitményt* művelték, melyek alkalmazásánál a művészek bámulatreméltó készséget és változatosságot árulnak el. A *kelta fontművekhez*, melyek vagy a betű felületét ékitették, vagy köröskörül képeztek díszet, azt mintegy bekerítve, ornamentika gyanánt kígyók, madarak, kutyák és képzelte állati alakok tagjait és testét használták, önként értetődik, izlésük szerint összefonva. Sőt az emberi alakot is kombinálták, ellenben a növényvilág teljesen hiányzik ornamentikájukból. Ez csak később a IX-ik században talál pártolást és gyenge kezdetlegességben terjed a romanizmus befolyása alatt a szalagszerű díszítmény mellett.

VI.

Arab-mór stílus.

Midőn 600 évvel Kr. u. Mohamed Arábia nomád néptörzseit egy hatalmas nemzetté egyesítette és vallását a Keleten birodalmával együtt kiterjesztette, tehát ekkor az új tannal új művelődési nézet és művészeti stílus is fejlődött, mely a nyugati népek művészeinek fejlődésére szintén nagy befolyást gyakorolt.

Építkezésben nevezett stílus leginkább a mecseteken, vagyis imaházakon domborodott ki, melyek különösen alaprajz tekintetében keresztény bazilikákra emlékeztetnek. Azonban plasztikus díszítmények alkalmazására itt kevés tér kínálkozott és az egyhangúságot a karcsú tornyok (*minarettek*) által igyekeztek némileg clevenné tenni; ellenben a velük született alkotó formaérzék és orientális képzelőtehetség az araboknál nagyszerű és minden tekintetben kiváló síkdíszítő művészet megteremtéséhez vezetett.

Minthogy a *Kórá*n (mohamedánus biblia) emberi alak ábrázolását akár kőben, akár festve szigorúan tiltja, e miatt a mohamedánoknál plasztikai művészet nem fejlődhetett. Nagyobbszabású épületek falfületeit rendkívül díszes színpompában festették, mintha szövött szőnyegekkel volnának pazarul teleaggatva és fríz-szerű szalagdíszítménnyel szegélyezve fejeztek be egy-egy részletet. Az ornamentika kompozíciójában az arabok valósággal kifogyhatatlan fantáziáról tesznek tanúságot. A mértani síkdíszítményeken kívül ugynevezett *arabeszkék* gyanánt számtalan növényfajt stilizáltak. Ornamentikájuk szerkezete lengő és fonott szárazon vagy szalagokon alapszik, egymást minden irányban átszelő, egymást eltakaró és mégis egymással mint összetartozó, összefüggő futó növényzetet képez, mely a mértani hálózaton rendkívüli értelemmel megfontolva és finoman átgondolva fut végig és minden szögletet gondosan kitölt. És ha még hozzávesszük a világosságot terjesztő, többnyire arany és telt színekből alkotott koloritot, vakítóan pompás és bűvös hatás tárul elénk, mely gazdag forrás és pazar pompa tekintetében a síkornamentika terén annyira páratlanul áll, hogy eddig még egyetlen műkorszak sem tudta megközelíteni.

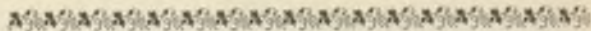
Eltételezve *Arábia*, *Palesztina* és *Sziriától*, hol az arab stílus fejlődött, a VIII-ik századtól egészen a XV-ik századig Spanyolországban a *mórok* uralma alatt érte el fénykorát. Itt az arab népfaj a nyugati néptörzsek közvetlen érintkezése által magas műveltségre emelkedett és székhelyükön *Cordovában*, a XIII-ik és XIV-ik században emelt épületeik páratlan és mesészerű pompáról beszélnek, de különösen a *granadai alhambra* építése által — mely a világ egyik legszebb és legcsodálatraméltóbb épülete — érte el tetőpontját a mór művészet.

A könyvnyomdászban aránylag nagyon kevés arab-mór díszítménnyel rendelkezünk. A legkiválóbb ezek

közül a *Brendler & Söhne* bécsi betűöntödéből kikerült arab körzet, mely színezés által nagyon pompás képet mutat. Továbbá *Woellmer* Berlin, *Gottfr. Böttger* Lipcse, *Ferd. Flinsch* Frankfurt foglalkoztak arab díszítmények öntésével. Általában pedig azt mondhatjuk, hogy nevezett díszítmény a könyvnyomdászban nem fog nagyobb tért hódítani, mert a szigorú geometriai vonás, mely e díszítményeken végigvonul, bizonyos merevséget áruel és e miatt ritkán akad olyan nyomtatvány, melynél összhangzatosan felhasználhatnók.

KÁLDOR LAJOS.

(Folytatása következik.)

VEGYESEK.

A szakirányú tanonciskola. Sok reményt fűztünk ahhoz az előterjesztéshez, melyet az ipariskolának szakirányú tanonciskolákká való átalakítása iránt *Faller Ferencz* tanácsnok a székesfőváros tanácsának beterveztett. Az előterjesztés — mint tudjuk — keresztül is ment minden fórumon, vagyis elfogadta azt a városi közgyűlés is. De, sajnos, mióta a közgyűlés határozatát meghozta, az ügy felől nem tudunk semmit. Pedig már közeledik az új iskolai év és még ma sem tudjuk, vajjon milyen tanterv szerint lesznek a mi szakmánk tanoncjai oktatva? Vajjon hallgatnak-e már meg e tekintetben szakfériákat, vagy csak egyáltalán laikusok állapítják meg a tantervet. Kiváncsian várjuk tehát, hogy milyen lesz ez a szakirányú iskola és nem fogunk-e csak eben gubát cserélni. Kellő szakoktatás nélkül bizonyára csak olyan »nesze semmi, fogd meg jól« lesz az.

Nyomdász-szanatorium. A beteg nyomdászok üdülőhelye felállításának szép és nemes eszméje kezd nagyobb arányokat ölteni. Ugyanis az anyaegylet legutóbbi választmányi ülésén elhatározott egy 45-ös állandó nagybizottság megválasztása, melynek az üdülőhelyre vonatkozó mindennemű teendőket képeznék kizárólagos feladatát. E bizottság állani fog az összes nyomdászörök és egyletek egy-egy képviselőjéből, *Czettel Gyula* anyaegyleti elnök vezetése mellett. Szívvel kívánjuk, hogy e nagybizottság minél előbb megkezdje működését és ne kiméljen semmiféle fáradságot, hogy tevékenységét minél fényesebb siker koronázza.

Nyolcz napi szabadidőt engedett üdülésre a *Franklin-társulat* igazgatósága régebben nála foglalkozó munkásainak — úgy mint tavaly, — fizetésük teljes kiutalványozásával, sőt az idősebbek pótlékot is kaptak. A többi, e szép újítást már mult évben gyakorolt czégek az idén szintén engedélyezték azt. Ujabbán a *Hornvánszky-czég* is részcsitette személyzetének öregebb tagjait e humánus jótéteményben. Így e téren is mondhatjuk, hogy lassan haladunk bár, de mégis haladunk!

Az Ébredés nyomdász-daloscör szép sikert aratott a napokban Kassán végbe ment országos dalos-ünnepen; elnyerte ugyanis a harmadik csoport *első díját*, mely a kassai hölgyek által adott dal-allegóriából áll. Örömdünk a derék dalos szaktársainkat ért valóban megérdemelt, kitüntetésen.

A Hunyadi Mátyás irodalmi és könyvnyomdászat vezetőségében változás állott be. *Kurfürst Miksa* igazgató ugyanis visszalép ezen állásából, melyet 32 esztendeig töltött be, helyét pedig *Benjáts Sándor* szaktárs foglalja el.

A vidéki nyomdák érdekében. Egy helyi tudósító szerint *Szell Kálmán* miniszterelnök rendeletet bocsátott ki

az iránt, hogy a vidéki állami hivatalok nyomtatványait az illető vidék nyomdáiban szerezzék be. Ha e hír tényen alapszik, úgy a vidéki nyomdászok egy régi óhaja meggyteljesedésbe.

Tótfalusi-ünnepély Kolozsvártn. Tótfalusi Kis Miklósnak siremléke sok huzavona után, jövő 1902. évi márczius hó 20-án, a nagy mester elhunytának kétszázados évfordulója napján fog újonnan restaurált állapotában, nagy ünnepek mellett, rendeltetésének átadni.

Az ungvári nyomdászok folyó hó 18-án jótékonykezéltű *nyári mulatságot* rendeznek az ottani Széchenyi-ligetben. Az elegánsan kiállított meghívót a Székely és Illés nyomda készítette.

A Magyar Könyvszemle a napokban megjelent idei második füzetében újra találunk érdekes közleményeket, melyek szakmánkat közelről érintik. Így pl. az első helyen álló közleményben *Fraknoi Vilmos* ismertet egy magyar őnyomatványt: Bálint pálos szerzetes könyvének 1511. évi velencei kiadását, melynek kiadója Milcher Mátyás budai könyvárus, kitől eddig csak egy kiadványt ismertünk. A második közleményt *Czakó Elenér* »A könyvnyomtatás és könyvdíszítés iparművészete« című dolgozata képezi, melyet két melléklet és 22 szöveggép díszít. Szerző tag keretben és tanulságos modorban kezdi tárgyalni a betűknek és a könyvdísznek időnkénti átalakulását. Kíváncsian várjuk a cikk további fejlődését. A harmadik, bennünket érdeklő dolgozatról, melyet *Naményi Lajos* irt »A nagyváradi nyomdászok története« címmel, szintén nem mondhatunk még végleges ítéletet, mert ebből is csak az első közlemény fekszik előtünk. Ez a két Hoffhalter (Rafacl és Rudolf) nemcsak nagyváradi, de teljes magyarhoni működését ismerteti. Négy hasonmás élénkíti a cikk tartalmát, melyek közt »A szent Jobb könyvének« címlapja ujdonság előtünk. A szakirodalmi rovatban a Magyar Nyomdászok Évkönyvét ismerteti nagy dícsérettel. A füzet befejezését az *id. Szinyei József, Kereszty István és Kovács László* által évenként kiadni szokott hazai hírlapiróadalomnak statisztikája képezi.

A Magyar Iparművészet most megjelent júliusi száma újra nagy gondal összeállított tartalommal bír. Szakmánk szempontjából kiemelendők itt különösen a megvásárolt ref. templom menyeczetének magyaros díszítőmunkái; Dávidházy Kálmán debreczeni könyvkötő díszbörkötései. Találunk a Különfélék rovatában érdekes apróságokat a grafikus művészetek jelenlegi állásáról, a stilszerű könyvtábláról; a pályázatok közt a Révai Testvérek irodalmi intézet részvénytársaságé felkelti figyelmünket egy könyvkötési tábla tervrajzára. Pályadíj 200 és 150 korona van kitűzve.

Az új tízkoronás bankjegyek a hivatalos lapban közzétett rendelet szerint, az idén szeptember 2-án fognak kibocsátásra kerülni. A bankjegyek tudvalevőleg az osztrák-magyar bank bécsi műintézetében készülnek; hivatalos leírásuk következő: Az új bankjegy alakja 120 milliméter széles és 80 milliméter magas, mindkét oldalán vízjegy nélkül készült papírosan van nyomva, az egyik oldalon magyar, a másikon német szöveggel. A tulajdonképeni 110 milliméter széles és 70 milliméter magas, violaszínű jegykép első sorban a jegy közepén íráslemezről áll, melyet keretdíszítőmunka övez; ezen íráslemez fölött pajzs függ, melynek magyar szövegű oldala a magyar korona országainak címérét, német szövegű oldala pedig az ausztriai császári sást mutatja. Az írásmező alsó keretdíszítőmunkával talpazatszerű alapon nyugszik, melynek a magyar szövegű oldalán levő középső, 65 milliméter széles részében, ékes díszítőmunkában a büntetési határozat olvasható: »A bankjegyek utánzása a törvény szerint büntetettik« s ettől jobbra és balra még egy-egy díszített köralakú rozetta látható a »10« számmal, mely sötét alapra világosan van nyomva.

A talpazat ezen középső részétől jobbra és balra eső kisebb térrészeket a magyar szövegű oldalán vonalak által vannak árnyalva. A német szövegű oldalán a jegy névértéke nyolcz különböző nemzetiségi nyelven van nyomva. Az alap fölött egy tíz milliméter széles, derékszögű keret övezi a jegynek teljes képét. Két felső sarkán díszes, négyzetalakú pajzs van elhelyezve, közepén világosabb alapon sötét nyomtatásban »10« számmal. A felső ékítés keskeny írásszalagokból áll, melyeknek magyar szövegű oldalán ismételtén Tiz Korona, a német oldalán pedig Zehn Kronen szavak olvashatók és a 14 magyar királyi koronát illetve a német szövegű oldalán 14 császári koronát övez körül. A koronák között levő hézagok díszítőmunka rajzokkal vannak kitöltve. Az írásmező mindkét oldalán, úgy a magyar, mint a német szövegű oldalán szárnnyakkal ellátott gyermekalak van; ezek közül a balfelőli alak jobb kezében Merkur-botot tart, míg bal-karja fejét támogatva az írásmező szegélydíszítőmunkáján nyugszik. A jobboldalon levő gyermekalak balkezeiben habérát tart és jobbkarjával az írásmező szegélydíszítőmunkájára támaszkodik. Lábaihoz az ipar jelképeként fogaskerek van támasztva. A magyar szövegű oldalán alul a balfelőli kis talpazatra a folyószám és jobbfelől a szó »szám« van vörös színnel nyomva. A bankjegy szövege ez: Az osztrák-magyar bank ezen bankjegy ellenében bécsi és budapesti főintézeteknél kívánatra azonnal fizet Tiz koronát törvényes ércpénzben. Bécs, 1900. márczius 31-én. Osztrák-Magyar Bank. Bilinski kormányzó. Schreiber főtanácsos. Mecenseffy vezértitkár.

Bécsben új szaklap indul meg szeptember 1-én Die Druckindustrie Oesterreich-Ungarns cím alatt, *Fuchs Armin* és *Somos Árpád* szerkesztésében. A lap havonként kétszer, 1-én és 15-én, fog megjelenni kis 4-rét alakban, 16–20 oldal terjedelemmel. Ára egész évre 6 korona.

Carmine Hugó gép- és szerszámgyáros bécsi üzletének vezetését olyképp osztotta fel, hogy a gépgyár és szakasztalos-műhely az ő vezetésébe került, míg a működni, míg a rendelőkkel való közlekedést *Carmine Ottó* és *Beuermann Károly* urakra, hosszú évi munkatársaira bízta, kiket a cégjegyzési joggal is felruházott.

Karlsbadban, a nagyhirű csehországi fürdőhelyen, augusztus hó 10-én egészségügyi általános kiállítás nyílt meg, melyben a *Linotype szedőgépek* legújabb alkotása, a kurziv- és antiqa-szedést illetve öntést *egyszerre* előállító gép is működésben látható.

A festékpazarlásnak könyvkötői színnyomó sajtókon való megszüntetésére irányul a lipesci *Karl Krause* cégnek legújabb találmánya, a *festékező szerkezet* karikák részekből összeállított nyalóhengere. A henger fő része aczéltengely, a melyre hengeranyaggal bevont különböző szélességű fakarikákat húznak. Vannak azonban ezeken kívül olyan karikák is, a melyek nincsenek hengeranyaggal bevontva, s ezért körületük kisebb is amazokénál. Nyomatáskor a karikák úgy rendezendők el, hogy csak azokra a helyekre kerüljenek hengeranyaggal bevont karikák, a melyeknek fekvése a véset fekvésének megfelel. A nyalóhenger többi részét aztán a csupas, hengeranyaggal bevont karikák foglalják el. Nyomás előtt a karikákat a tengely két végéről srófokkal összeszorítják, s ekkor azok tökéletesen zárt hengert alkotnak. Az ilyen henger természetesen csak hengeranyagos részein szed magára festéket. — A részleges festékszedést eddig olyaténképpen igyekeztek elérni, hogy a festéktartót beleje illő s jobbra-balra tologatható festékválasztókkal reszeszre osztották. A festék azonban lassankint egész hosszúságában ellepte festéktartó hengerét, s a nyalóhenger is a maga teljes hosszúságában szedte le róla s adta át a dörzsölő hengernek a festéket. A dörzsölő hengerről aztán a festékező hengerek vették azt át. Az utóbbiak ama helyein, a melyek a nyomtatóformául szolgáló vésettel nem érintkeztek, a

festékréteg folytonosan vastagodott, s ennek következtében a henger átmérője is folytonosan nagyobbá lett, úgy hogy végezetül — ha csak közben időnként meg nem mosták a hengert — a véset helyes festékezése lehetetlenné vált. S mert a festékleadás a festékező hengernek sokszor csak egy harmadrészéről történt, magától értetődik, hogy a festék jelentékeny része kárba veszett. Ezen a bajon segíthetünk most az említett karikás nyalóhenger használatával, mert hogyha a festéktartó hengere lassankint egészen be is vonódik a festékkel, az bizonyos vastagságot még sem haladhat túl, mert a beállított festékes kés a fölös mennyiséget levészi róla s a további használhatóság végett visszatartja. Az egyes karikákból álló nyalóhenger pedig csak ama helyein adhatja tovább a festéket, a melyek teljes átmérőjük, vagyis a mely részek hengeranyaggal vannak bevonva. A festékező hengerekre ilyenformán csak annyi festék jut, a mennyi a véset festékezésére szükséges. Ez pedig jelentékeny megtakarítást jelent. (M. Ny.)

Postatakarékpénztári befizetési lapokon foglalt közlemények postadíjkötelezettsége. A posta- és táviratigazgatóság figyelmezteti az érdekelteket, hogy a postatakarékpénztári cheque-befizetési lapokon, a befizetési adatokon (tudniillik a befizetett összegben számmal és betűvel, a befizetés helyén és keltén, a befizető nevének) kívül, valamint a számtulajdonos által az előoldalra fent a befizetési lap sorszámára elé saját könyve számlaszámának megjelölésére írható egy betű s legfeljebb hat számjegyből álló csoporton kívül, minden egyéb a befizetési lap szövegéhez nem tartozó, akár írott, akár benyomott közlemény, vagy kitétel (például a közvetítő ügynök bélyegző lenyomata stb.) postadíjköteles közleménynek tekintendő.

Ritka kitüntetésben részesült a newyorki Columbia-egyetem részéről *Theodor Low De Vinne* jeles amerikai könyvnyomató, ezen intézet fennállásának 147-ik évi díszgyűlésén. A nevezett intézet dékánja, J. Howard Van Amringe, ugyanis, midőn De Vinnét a körülbelül négyezer főnyi közgyűlési hallgatóságnak bemutatta, őt a *művészek díszmesterének* ajánlotta megválasztani, mit a jelenvoltak nagy lelkesedéssel elfogadtak. A dékán ajánló szavai következők voltak: »A köteteknek azon gazdag sorozata, mely de Vinne híres műintézetéből került ki — a Book of Common Prayer pompás foliókötete, — a Grolier-club jeles nyomtatványai — mindezek feljogosítják De Vinnét a művészetek mesterének büszke czímére. A jövő idők végtelenségében ott lesz található De Vinne neve mint író és mint könyvnyomató, Gutenberg, Aldus Manutius, Caxton, Plantin, az Elzevirek, Baskerville, a Didot-ok és a mi Franklinunk neve mellett. Miért is melegen ajánlom De Vinnét e magas méltósággal felruházni.«

SZERKESZTŐI ÜZENETEK.

Sch. L. úrnak helyben. A beküldött két kártya közt a halványabb alnyomatút találjuk inkább sikerültnek, nemcsak a tetszelősebb alnyomat miatt, hanem a czimsornak kifejezésteljesebb színválasztása következtében is.

L. P. úrnak helyben. Tárgyhalmaz miatt újra kiszorult.

B. S. úrnak helyben és **A. M.** úrnak Gyomán. Czikkeiket jövő számunkban közöljük.

H. A. úrnak helyben. Kérjük szerkesztőségünkbe küldeni a kívánt ívekért.

Felelés szerkesztő TANAY JÓZSEF. Főmunkatárs FIRTINGER KÁROLY. Kiadótulajdonos a Könyvnyomdászok Szakköre.

Nyomdai üzletvezető több évi gyakorlati tapasztalattal; a szedés és nyomás rendezésében kipróbált elsőrendű szakértő, a ki az adminisztratív teendőket, u. m.: a kalkuláció és munkafelosztás, újságkiadói üzlet és papírszakma terén teljes jártassággal működik, a magyar és német nyelvet tökéletesen és némileg a szláv nyelvet is bírja és biztos fellépése van, megfelelő állást keres. Szíves ajánlatok »B. B. 39.« alatt a szerkesztőség czímére kéretnek.

Másolat és fordítás.

Salzburg, 1901. VIII. 13.

T. cz.

TYPOGRAPH

G. m. b. H. cégnek

BERLIN.

Ezennel elismerjük, hogy Hoffmann Miksa és Kodalle P. urak két TYPOGRAPH-szedőgépen napi hat órai munkaidő alatt naponként 600 sort szednek 20 cicero szélességben.

Kiváló tisztelettel

Halauska özvegye és Eibhuber
(jgyz.) Eibhuber.

Copie.

Salzburg, 13. VIII. 1901.

Titl.

TYPOGRAPH

G. m. b. H.

BERLIN.

Wir bestätigen Ihnen, dass die Herren Max Hoffmann und P. Kodalle auf 2 TYPOGRAPH-Setzmaschinen eine tägliche Satzleistung von 600 Zeilen à 20 Cicero in 6 Stunden erzielen.

Hochachtend

Halauska's Wwe & Eibhuber
(gez.) Eibhuber.

T. Göttert faktor, Wiesbaden.

A ROBUR svéd hengeranyag főgyűzőke.

A ROBUR ára kilogrammonként 2-80 márka, vagyis 3 korona.

Tizenöt év óta úgy rotációs, mint illusztrált és könyvnyomásban egyaránt kipróbált és legjobbnak talált hengeranyag.

Alkalmas ügynökök kerestetnek.

Közvetít eladást és vételt új és használt állapotban levő

körforgógépekben, gyors- és tégelynyomású sajtókban,

elsőrendű czégektől, valamint a grafikus szakmában előforduló összes cikkekben.

o o o o

Grafikal tudakozódó Intézet.

Táviratczím: Göttert, Tagblatt, Wiesbaden.

JULIUS MÄSER (Lipce)
magyarországi képviselője.

A Mäser-lemezek raktára.
TELEFON 62—79.

Knueppel Buch & Steindruckfarben Fabrik
BERLIN S.O.

Magyarországi képviselet
Schlesinger Mihály
BUDAPEST
VII., Akácfa-u. 22.

BÖLE JÓZSEF

Budapest VIII., Vas-u. 7. Stáhl-utca 1.

Elvállal mindenmű épület- és butorasztalosmunkát.

Első magyar könyvnyomdai szakasztalos.

Javítdok elfogadtatnak és pontosan eszközöltetnek.

ORMOS GUSZTÁV

PROFOTOCINOGRÁFIAI-MŰINTÉZET
BUDAPEST AKACZFA U. 47.
KÉSZÍTI A LEGJOBB
"HÉHEKET"
MINDENFELE NYOMTATVANYHAT
FAMETSZETEK
HAZON KIVÜLI FELVÉTELEK
JUTANYOSÁRBAN

UNION
FOTOCZINKOGRÁFIAI MŰINTÉZET
BUDAPEST
VII. WESSELÉNYIUTCA 55.

AUTOTYPIA
FOTOTYPIA
CHEMIGRAFIA
FOTOLITOGRAFIA

MINDENMŰ **KLISÉK** ELKÉSZÍTÉSE.

Külső és belső fénykép-felvételek gyárakról, épületekről, tárgyakról stb. eszközöltetnek.
TELEFON 5326.

SCHÖNTAG GYULA

szakasztalos

BUDAPEST

VI., Váci-körút 51. szám.

Kis antiqua-szekrény 3 frt.

Nagy szekrény 4 frt.

Árjegyzék ingyen és bérmentve.

A KEVERT SZEDÉSŰ HIRLAPOK ÉS
KÖNYVEK ELŐÁLLÍTÁSÁRA ALKALMAS
LEGÚJABB SZERKEZETŰ MERGENTHALER-
FÉLE KÉTFAJTA BETŰS

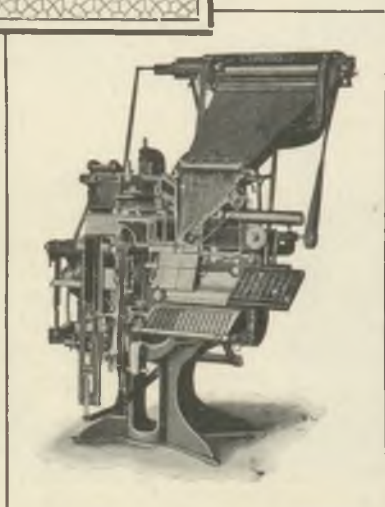
LINOTYPE

SZEDŐ- ÉS SORÖNTŐ-GÉP

A KARLSBADBAN JELEN ÉVI
AUGUSZTUS HÓ 10-TŐL SZEP-
TEMBER HÓ ELEJÉIG KEND-
ZENDŐ

ÁLTALÁNOS EGÉSZSÉG-
— ÜGYI KIÁLLÍTÁSON

MŰKÖDÉSBEN LESZ LÁTHATÓ,
A MELYRE AZ ÉRDEKLŐDŐK
FIGYELMÉT : TISZTELETTEL :
PELHIVJUK

GUTENBERGHAUS GEBR. GEEL

WIEN (a Mergenthaler Setzmaschinenfabrik G. m. b. H. Berlin vezérképviselője) WIEN

REPRODUKÁLÓ-MŰINTÉZET

PHOTO-CZINKOGRAFIA

WÖLITZ
MANFRÉD

AUTOTYPIA
PHOTOTYPIA
+ CHEMIGRAFIA
4-SZÍNŰ NYOMÁS
PHOTOLITOGRAFIA

TELEFON
18 99

BUDAPEST, VI. KIRÁLY UTCZA 30.

Könyv- és könyomdai
festékgár.

Wüste F.

Iroda és raktár:
BUDAPEST
VII., Akácfa-utca 58. sz.

Gyárt: könyv- és könyomdák részére
való fekete és színes, valamint réz-
nyomáshoz szükséges mindennemű
és színű festékeket.

Hengeranyag- és kence-gyár.

GÉPGYÁR ÉS VASÖNTÖDE

Körforgású nyomógépek

BUDAPEST.

ujságok, könyvek és illusztrált művek egy- és többszínbeni nyomására,
főkételesenblített főlcsér- és körbenforgó késhajtogató készülékkel.

WÖRNER J. ÉS TÁRSA

Egyszerű gyorsajtók 2 vagy 4 festék-
dörzsölő hengerrel.

Kétszínű nyomó gépek, 2 festék-szer-
kezzel, 2 vagy négy festékdörzsölő
hengerrel.

Tégelynyomású gyorsajtók.

Önműködő késköszörülő-gépek.

Csomagoló- és simító-sajtók.

Papírvágó- és papírfúró-gépek.

Aranyozó-, dombornyomású- és ki-
vágó-sajtók.

Könyvnyomdai kézsajtók.

Tömöntödel berendezések.

Könyomdai gyorsajtók.

Transzmisszió-telepek.

Hungária akczió- és gyorsajtók.

HASZNÁLT GYORSSAJTÓK

alaposan kijavítva és átalakítva, jól-
állás mellett jutányos árért eladó.

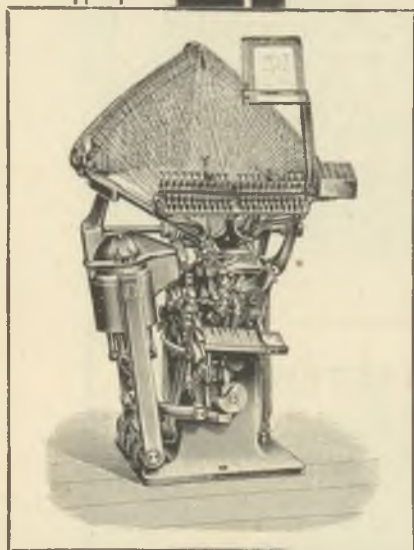
T

Nélkülözhetetlen

minden könyvnyomtatóra nézve!

TYPOGRAPH

sorokat öntő és szedő gép.

A világ legegyszerűbb, legolcsóbb és legjövendősebb szedőgépe. A legszolidabb, bármely ügyes szedő által önállóan kezelhető szedőgép. Az egyetlen, matematikusan pontos öntésű sorokat szolgáltató szedőgép. Az egyetlen szedőgép, melynek szedése a könyvek kifogástalan nyomásához alkalmas, s a melylyel alapnyomat, keret s táblázat szedhető. A Typograph sorokat öntő és szedő géptől a konkurencia a legjobban fél, s ellene leginkább küzd, még pedig azért, mert annak produktuma minőség dolgában messze felülmúlja a konkurens gépeket, mennyiség tekintetében pedig egyenrangú bármelyikkel is.

A Typograph ára csak feleakkora, mint a Linotype-é.

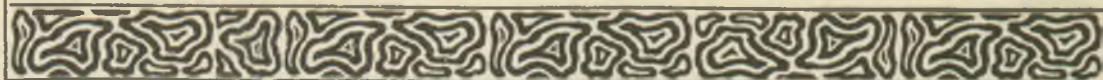
A Typograph szedőjének munkaképessége van akkora, mint 3—4 kézi szedőé. Eddigelé a legnagyobb rekordot a müncheni »Der Westphale« nyomdájában érték el a géppel: 22¹/₂ cicerónyi szélességre — 5 hiba mellett — 12.285 betűt egy órában. Fölvilágosítások, nyomtatványok stb. vagy a főképviseletől:

Friedrich Polacsek, Wien, VI., Theobaldgasse 8.

vagy pedig közvetlenül az alantjegyzett cégtől kérendők.

Typograph, G. m. b. H., Setzmaschinenfabrik

Berlin, S. W. 61., Gitschinerstrasse Nr. 12/13.

Száraz Stereotipia.

Pár perc alatt

a készen szállított, száraz stereotíp-pépnak a szedésre való egyszerű rápréselése által tetszésszerű mennyiségű, öntésre teljesen kész kifogástalan matriczát nyerünk.

A matriczok szárítása a szedésben levő ürességek kitöltése, valamint a lemezek kiszúrásával járó eddigi munka teljesen elesik. Részletes utasítások, minták, árjegyzékek kívánatra küldetnek.

Mindennemű teljes tömőntődei felszerelések szállítása.

Erste österr.-ung.

Trocken-Stereotypie

J. E. Weigl & Co.

WIEN, IV.,
Wied. Hauptstrasse 26.

*Könyv- és
újság-nyomdáknak
nélkülözhetetlen.*

*Minden kultúrállamban
szabadalmazva.*

Magyarországi képviselő

Tanczer József

Budapest

VI., Gyár-utca 62.

Telefon 28—32.

Főraktár és iroda:

MÜLLER TESTVÉREK, Budapest, V., Sólyom-utca 13.

Államilag kedvezményezett első magyar
KÖNYV- ÉS KÖNYOMDAI FESTÉKGYÁR.

KURZWEIL JÁNOS

Külföldi elismerések:

*Temesvár 1891.
Philippopol 1892.
Országos Iparegyesület 1892.
Mill. kiállítás Budapest 1896.*

47.004. és 53.406. számú
osztr.-magyar szabadalmak.

ÉS TÁRSA BUDAPESTEN

Telefon 56—64.

Gyár, iroda és raktár:
IX., Márton-utca 19. sz.

SZEDŐSORZÓK

igazítható feszítővel, szabad. saját találmány.

Készít legjobb minőségű illusztráció-,
újság-, mű-, díszmű- és mindenféle színes

Bronzok. ☆ Kenczék. ☆ Koromégetés.

FESTÉKEKET.

Patent gelatin hengeranyag.

Bélyegzőmetszés

Tömöntöde

Mechanikai
műhelyGalvano-
plasztikaÓlomzár-
gyártásRézlénia-
gyártás

Első Magyar

Betűöntöde

Részvény-Társaság

Budapest, VI., Dessewffy-utca

 32. szám.

Egész nyomdai berendezések
jutányosan és gyorsan fogatosítatnak.

Dús raktárt tart magyar, német, horvát, szerb, román és bolgár
ékezetű

Könyv- és címzetűkből,
körzetekből, rézléniákból és kizárásokból,

továbbá

a legkülönfélébb ékitményekből és egyéb nyomdai
fölszerelvényekből.

UJDONSÁG! Egyetemes tabella-alapzat
Czettel és Bendtner szabadalma.

TELEFON 23—70.

- Nagy-Becserek**
Orcsits I.
Jokly Lipót.
Pleitz Fer. Pál utóda (dr. Brajjer L. és Mayer R.).
- Nagy-Bítse**
Spiegel Samu.
- Nagy-Enyed**
Nagyenyedi könyvnyomda és papíráruhágyár r.-t.
- Nagy-Kálló**
Sarkadi József.
- Nagy-Kanizsa**
Fischel Fülöp.
Krausz és Farkas.
Wajdics József.
Weisz L. és F.
- Nagy-Károly**
Róth Károly.
Sarkadi Nagy Zsigmond.
- Nagy-Káta**
Nagykátai és Monori könyvnyomda Nagy-Kátán.
- Nagy-Kikinda**
Kladói nyomda. (tulajd.: Sedjakov Milán).
Milenkovičs István.
Radák János.
- Nagy-Körös**
Bazsó Lajos.
Ottinger Kálmán.
- Nagy-Marton**
Géllis Henrik.
- Nagy-Mihály**
Landesmann B.
- Nagy-Röcze**
Büchler Béla.
- Nagy-Szalonta**
Liebermann Mór.
Reich Jakob.
- Nagy-Szeben**
Drotteff József.
Krafft W.
Reissenberger Adolf.
Tipografia r.-t.
Tipografia Archidiecezana.
- Nagy-Szecsény**
Olattstein A.
- Nagy-Szent-Miklós**
Wiener Náthán.
- Nagy-Szombat**
Fiebig József.
Goldmann Miksa.
Horovitz Adolf.
Reisz Sarolta.
Winter Zsigmond.
- Nagy-Szőllős**
Doktor István.
- Nagy-Tapolcsány**
Platzko Gyula.
Zhorella Gyula.
- Nagyvárad**
Ifj. Berger Sámuel.
Déry és Boros.
Freund Lajos és Társa.
Helyfi László.
Hönig I.
Láng József.
Laszky Ármin.
Neumann Vilmos.
Pauker Dániel.
Rákos Vilmos utóda.
Sonnenfeld Adolf.
Szent László-nyomda r.-t.
- Námesztó**
Schein M.
- Német-Bogsán**
Rosner Adolf.
- Német-Palánka**
Kristofek József.
- Nezsider**
Horváth I.
- Nyírbátor**
Friedmann Lipót.
- Nyiregyháza**
Jóba Elek.
Piringer János (tulajdonos : Özv. Piringer Jánosné).
Szabolcsi Hírlap nyomdája (tulajd.: Székely Imre).
- Nyitra**
Huszár István.
Irtizer Zsigmond.
Neugebauer Nándor.
Reichlees Lipót.
- Ó-Becse**
Gavansky M.
Löwy Lajos.
- Ó-Kanizsa**
Bruck P. Pál.
Schwartz A.
- Oravicza**
Kehrer C.
Wunder Károly.
- Orosháza**
Pless N.
Veres Lajos.
- Orsova**
Handl József.
Orsovai könyvny. r.-t.
- Ó-Széplak**
Nyitravölgyi gazd. egylet nyomdája.
- Paks**
Rosenbaum Miksa E.
- Pancsova**
Jovanovics Testvérek.
Kolin Samu.
Nikolajevics D.
Viktória-nyomda.
Wittigschlager Károly.
- Pankota**
Ifj. Bod József.
- Pápa**
Goldberg Gyula.
Nobel Ármin.
Ref. főisk. nyomda.
- Pécs**
Madarász Béla.
Pécsi irod. és könyvny. r.-t.
Taizs József.
Wessely és Horváth.
- Pécska**
Ruber István.
- Perjámos**
Pirkmayer Alajos.
Sedjakov Milán.
- Petrozsény**
Figuli Antal.
- Pozsony**
Adler Zsigmond.
Alkalay Adolf.
Angermayer Károly.
Éder István.
Freystadt M. L.
Katholikus nyomda.
Prelsak Győző.
Westung. Orenzhote ny. (tul.: Simonyi Iván).
Wigand K. F.
- Pöstyén**
Gipsz H.
- Predmér**
Links M. utóda : Rosenzweig H.
- Putnok**
Gaertner Ignác.
- Püspök-Ladány**
Deutsch Izrael.
- Ráczkeve**
Róde Mihály.
- Rákospalota**
Első rákospalotai könyvnyomda.
- Resicza**
Eisler József.
Hungaria-nyomda.
- Rimaszombat**
Lévai Izsó.
Náray I. A.
Rábely Miklós.
- Rozsnyó**
Kovács Mihály.
Sajóvidék nyomdája (tul.: Hermann I.).
- Rózsashegy**
Salva Károly.
- Salgó-Tarján**
Friedler Ármin.
Pollacek József.
- Sárbogárd**
Sárbóter Jakab
- Sárvár**
Stranz János.
- S.-A.-Ujhely**
Hegyalja-nyomda (tul.: Alexander Vilmos).
Landesmann M. és Társa.
Löwy Adolf.
Pannonia-nyomda (tul.: Jurcsó és Ocskay).
Zemplén-nyomda (tulajd.: Ehlert Gyula).
- Sárospatak**
Ev. ref. főiskola nyomdája (bérlet: Steinfeld Jenő).
- Segesvár**
Horeth Frigyes.
Jördens Testvérek.
- Selmeczbánya**
Joerges A. özv.
- Sepsi-Szent-György**
Jókai-nyomda r.-t.
- Siklós**
Harangozó József.
Minerva-nyomda (tul.: Klein F.)
- Sopron**
Berghöfer és Weisz.
Breiner E.
Petőfi-nyomda (tul.: Zsombor Géza).
Romwalter Alfréd.
Röttig Gusztáv.
Török és Kremszner.
- Stájerlak**
Rose V.
- Sümeg**
Horvát Gábor.
- Szabadka**
Bittermann József.
Hirth és Kladek.
Krausz és Fischer.
Szabados Sándor.
Székely Simon.
- Szamos-Ujvár**
Auróra-nyomda (tulajd.: Todorán Endre).
Gör. kath. egyházmegyei nyomda.
- Szakolca**
Neumann, Teszlik és Tsa.
- Szarvas**
Sámuel Adolf.
Szikes Antal.
- Szász-Régen**
Adi Árpád.
Burghardt Rezső.
Sebesch Károly.
- Szász-Sebes**
Stegmann János.
Winkler Lajos.
- Szászváros**
Minerva-nyomda r.-t.
Schäser A.
- Szatmár**
Litteczky Endre.
Morvai János.
Nagy Lajosné.
Pázmány-sajtó.
Weinberger Testvérek.
- Szeged**
Endrényi Imre.
Endrényi Lajos.
Engel Lajos.
Gönczi I. József.
Schulhof Károly.
Traub B. és Társa.
Várnay Lipót.
- Szeghalom**
Kovács Antal.
- Szegzárd**
Báter János.
Ujfalussy Lajos utóda : Molnár Mór.
- Székelyhid**
Kohn Sámuel.
- Székely-Keresztúr**
Szabó Testvérek.
- Székelyudvarhely**
Becsek D. Fia.
Betegh Pál.
- Székesfehérvár**
Debreczeni Gyula.
Kaufmann F.
Márián Pál.
Singer E.
Számmer Imre.
Számmer Kálmán.
Székesfeh. és Vidéke ny.
- Szempcz**
Fischer Nátháné.
- Szentes**
Csongrád megyei Ellenzék nyomdája.
Szentes és Vidéke nyomdája.
Vajda Bálint utóda.
- Szent-Endre**
Schwarz I.
- Szent-Gotthárd**
Wellisch Béla.
- Szenicz**
Bezsó János és Társa.
- Szepes-Váralja**
Buzás Dénes.
- Szered**
Sternér Dávid.
- Szerencs**
Simon József.
- Szigetvár**
Corvina-nyomda.
Kozáry Éde.
- Szikszó**
Blank Simon.
- Szilágy-Somlyó**
Böllöni Sándor.
Heimlich Weisz Katalin.
- Szill-Hadad**
Fein Sámuel.
- Szolnok**
Bakos István.
Fuchs Lipót és fia.
Jász-Nagykún-Szolnok-megyei Lapok nyomdája (tul.: Vezéry Ödön).
Wachs Pál.
- Szombathely**
Bertalanffy József.
Egyházmegyei könyvny.
Gábriel Agoston.
Seiler H. utódai : Szele és Breifeld.
- Tab**
Pfeifer Ignác.
Zuckermandl Jakob
- Tapolca**
Löwy B.
- Tasnád**
Lövinger L.
- Tata**
Engländer és Társa.
Nobel Adolf.
- Temesvár**
Csanád-egyházmegyei nyomda.
Csendes J.
Délmagyarországi könyvnyomda.
Freund Gyula.
Mangold Sándor.
Posaune nyomdája.
Moravetz Gyula.
Stéger Ernő utódai.
Uhrmann Henrik.
Union-nyomda (tul.: Ifj. Steiner Károly).
Veres Sámuel.
- Tenke**
Maár L. Vilmos.
- Tisza-Füred**
Kohn Adolf.
Weismann Sámuel.
- Tolna**
Weltmann Ignác.
- Tolna-Tamási**
Jeruzsálem Ede.
- Torda**
Berla Samu.
Füssy és Sztupjár.
- Torna**
Rosenblüth Simon.
- Török-Kanizsa**
Bruck P. Pál
- Török-Szent-Miklós**
Rubinstein Sándor.
- Trencsén**
Gansel Lipót.
Skarnitzl X. Fr.
- Turócs-Szent-Márton**
Gasparik J.
Magyar nyomda (tulajd.: özv. Moskóczy Ferenczné)
Turócszentmártoni nyomda r.-t.
- Új-Arad**
Mayr Lajos.
- Újpest**
Fuchs Antal.
- Új-Verbász**
Verbászi könyvnyomda (tulajd.: Boros György).
- Újvidék**
Fuchs Emil és Társa.
Hirschenthaler Benő.
Ivkovics György.
Miletics Szvetozár.
Popovics Testvérek.
- Ungvár**
Gellisz Miksa.
Jäger Bertalan.
Lévai Mór.
Székely és Illés.
- Vác**
Kir. orsz. fegyintézet ny.
Kohn Mór.
Mayer Sándor.
- Vág-Újhely**
Brück Samu.
Horovitz Adolf.
Pannonia-nyomda.
- Versecz**
Kehrer Lajos.
Kirchner Ernő.
Wettl és Veronits.
- Veszprém**
Egyházmegyei könyvny.
Köves és Boros.
Krausz A. Fia.
- Zala-Egerszeg**
Breisach Samu.
Vágó János.
- Zala-Szent-Grót**
Nagy Sándor.
- Zenta**
Kabos Ármin.
Schwartz Sándor.
Zentai Hírlap nyomdája.
- Zilah**
Seres Samu.
- Zólyom**
Ifj. Nádossy Gyula.
Schlesinger Ignác.
- Zombor**
Bittermann Nándor.
Oblát Károly.
- Zsombolya**
Wunder Rezső.
- Zsolna**
Áldori Manó.

Az esetleges változásokat kérjük velünk tudatni.

Iparolaj

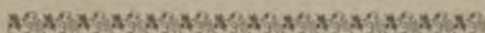
tisztító- és mosószer könyv- és könyomdáknek

100% megtakarítással

a terpentint teljesen pótolja. ○○○○

Tíz kiló legjobb minőségű terpentint pótló **postal próbaküldeményt** szállítok **bérmertve** 6 kor. 40 fillér előleges beküldése mellett.

Betűtisztító-só

évek óta forgalomban levő mosószere a nyomdáknek. A formákat az ezzel való mosás után egyszerűen le kell öblíteni. Ötkilós postacsomagot 3 korona előleges beküldése után bérmertve szállítok.

RÁKÓCZY M. vegyész-tanár

Budapest, VI., Csengery-utca 86.

CS. ÉS KIR. SZAB.

HERMANETZI

PAPIRGYÁR RAKTÁRA

Budapest

VI. ker., Gyár-utca 64.

Alapított 1829. évben.

Levél-, könyv-, karton-, nyomda-, író-, rajt-, boríték-, csomagoló-, göngy-, itató-, szíre- és mindenféle merített nyomda-papírok.

MASOLO-
SELYEM-
ÉS VIRÁG-
SELYEMPAPÍROK.

Merített író-, önmány-
és könyvpapírok.
PAPIRZACSKÓGYÁR.
Mindennemű levetek stb.

TELEFON 54-89.

A grafikai iparágak összes
szükségleteinek raktára.

Armine Hugó

gép- és szerszámgyára

BUDAPEST, IX., Rákos-utca 11.

Főüzlet és gyár: Bécs, VII., Burggasse 90.

Alapított
1878.

Képviselője

KÖNIG ÉS BAUER
Würzburg ~~~~~
HUGO KOCH ○○○
Lipcse ~~~~~
AUGUST FOMM ○
Lipcse ~~~~~
cégeknek. ○○○○○○

Nyomdafestékek, hengeranyag és kenczék nagy raktára

KAST ÉS EHINGER

G. m. b. H. stuttgarti és
feuerbachi gyáraiból.

○○○○○○

A párisi kiállításon Grand prix-vel és két aranyéremmel lett kitüntetve.